

IV./2022

VEČNO ŽIVLJENJE: O SMRTI, UMIRANJU IN PRIHODNJEM UPANJU

Pomožna snov za učitelje v sobotni šoli

Ljubljana, 2022

1. UPOR V POPOLNEM VESOLJU

Ključna besedila: Izaija 14,12-15; Ezekijel 28,11-19

Splošni pregled

Bog je ljubezen. Iz ljubezni je ustvaril veselje, polno skladnosti, miru, radosti in še več ljubezni. Veselje je napolnil z bitji, ki so ustvarjena, da rastejo v sreči, služenju in ljubezni. Ta popolni mir pa je prekinil nelogični upor v nebesih, ki se je zgodil proti Stvarniku, ki je bil obtožen, da zahteva strogo poslušnost. Stvarnikova visoka merila so napačno predstavili kot omejevanje svobode. Posledica tega je bila vojna v nebesih (Raz 12,7).

Kar se je zdelo neverjetno, je postalo tragična resničnost. Modro in čudovito bitje, maziljeni kerub zaslanjalec (hebrejsko: kerub mimshakh hasokek; Ezk 28,14), imenovan Lucifer, »sin jutranje zarje« (hebrejsko: halel ben shakhar; Iz 14,12) – kar prevajajo tudi kot »svetleči«, »jutranjica« ali »sin zore« – se je dvignil proti večnemu, svetemu, skrbnemu in ljubečemu Stvarniku in ga po krivem obtožil, da bi povišal sebe. Luciferjeva egocentričnost, šarm, laži, prevare in sebičnost so razdelili angele ter uničili popolni mir v nebesih.

Bog se je v svoji neskončni modrosti odzval spoštljivo do Luciferjeve odločitve in tako dal vsem razumnim bitjem možnost razumeti uničevalno naravo zla, ki je lahko na prvi pogled videti privlačno. Na koncu je stvaritev napadla svojega Stvarnika in rodil se je nemir. Ta, ki naj bi varoval Božjo vladavino in njegove zakone, je strmoglavil prav ta načela spoštovanja in ljubezni na tako pretkan način, da so bili celo angeli zmedeni v svoji zvestobi Bogu. Bog je s sprejetjem posameznikove izbire pokazal, da spoštuje osebno svobodo, ne more pa dopustiti uničenja življenja, njegovih vrednot in načel dobrote.

Razlaga

Skrivnost izvora zla

Izvor zla je ena največjih ugank. Na eni strani je »skrivnost nepostavnosti« (2 Tes 2,7), na drugi strani pa »skrivnost prave pobožnosti« (1 Tim 3,16), ki je rešitev težave zla. Ponižnost Gospoda Jezusa Kristusa v preobleki človeka je porazila Luciferjevo ošabnost (Flp 2,6-11). Jezus je zaradi svoje moralne moči in nesebične ljubezni premagal Satana kljub temu, da je bil v tistem trenutku fizično šibkejši.

Zlo je iracionalno in polno nereda; zato ni mogoče najti logične razlage za njegov obstoj. Zanj ni vzroka. V Iz 14 je opis okoliščin Satanovega padca (ne pa tudi vzrok zanj), kar naj bi bila ošabnost, in Ezekijel preprosto pove, da je bil maziljeni kerub popoln/breznadežen odkar je bil ustvarjen, dokler »se ni našla krivica na tebi« (Ezk 28,15). Ko se je ločil od Boga, je prekinil odnos z njim in posledično se je odrezal od edinega Vira življenja, rezultat pa je umiranje. Vsa bitja, tudi angeli v nebesih in ljudje na zemlji, so ustvarjena v popolni odvisnosti od Boga. Samo z ohranjanjem ljubečega odnosa ter gojenjem Božje navzočnosti se odstrani tveganje neposlušnosti in upora ter se tako zagotovi obilno življenje. Poznavanje Boga in njegovega značaja, cenjenje njegove dobrote ter širjenje hvaležnega odnosa je pot naprej.

V popolnem veselju, kjer je vladala ljubezen, ni bilo razloga za upor. Ni bilo pomanjkljivosti, ki bi zahtevale izboljšanje Božjega načina vladanja. Lahko opišemo okoliščine, kdaj in kako se je zgodilo, nikoli pa ne bomo mogli najti opravičila za upor, ker ta ne obstaja. Bog je dovolil

zlo, ker se ni odločil ustvariti avtomatov ali robotov marveč bitja s svobodno voljo, da bi lahko svobodno ljubila.

Ni dualizma dobrega in zla

Nikakor ne verjamemo, da vesolju vladata dva konkurenčna bogova: na eni strani živi Bog, ki je Bog dobrega, in na drugi strani Lucifer, bog zla. Ta dualizem je tuj svetopisemskemu razodetju in ni združljiv z njegovim naukom. Sveto pismo pričuje, da je Bog ustvaril izjemno veličastno in modro bitje (»Pečat dovršenosti si bil, poln modrosti in popoln v lepoti«, Ezk 28,12 CHR), ki se je kasneje uprlo Bogu. Tako je Lucifer, brezmadežna Božja stvaritev, postal Satan. Apostol Janez opisuje sovražnika z naslednjimi besedami: »Veliki zmaj, stara kača, ki se imenuje Hudič in Satan in ki zapeljuje vesoljni svet« (Raz 12,9). Neverjetna in pretresljiva misel! Ta, ki je stal pred samim Bogom, ki je stal v nebeškem Edenu v nebeškem svetišču, prav ta se je uprl ljubečemu Bogu. Njegova osupljiva dejanja proti Stvarniku so se zdela neresnična: stvaritev si je drznila nasprotovati svojemu Kralju in Poveljniku.

In tako se je zgodilo nekaj skrivnostnega. Ta, ki je bil ustvarjen popoln, ki je bil obdarjen z mnogimi talenti, ki je zasedal najvišji položaj za Kristusom v nebesih, se je obrnil zoper svojega Stvarnika. Prerok Ezekijel pravi: »Popoln si bil v svojem ravnanju od dneva, ko si bil ustvarjen, dokler se ni našla na tebi krivica.« (Ezk 28,15) Kakšen paradoks! Kerub zaslanjalec, ki tepta Božjo postavo, namesto da bi jo varoval. Spomnimo se, da v Svetem pismu naletimo na kerubime v Ezk 1 in 10 (štiri živa bitja so kerubim, glej Ezk 10,15), ki so tesno povezani z Bogom, spremljajo ga na njegovi poti v in iz jeruzalemskega templja (Ezk 10,4.5; Ezk 11,22.23). V shodnem šotoru so bili kerubimi varuhi v najsvetejšem nad prestolom milosti, pod katerim je položenih deset zapovedi (2 Mz 25,18-22). Kerubim je simbolični prikaz zaščite Božjega reda in postave. Lucifer pa je zlorabil svoj privilegiran položaj, da se je boril proti Božji avtoriteti.

Luciferjeve dejavnosti

V Ezk 28,15 piše, da se je v maziljenem kerubu našla »hudobnost« ali »krivica«. Hebrejski izraz je *'avelah*, kar pomeni nepravilnost ali krivičnost. Ta, ki je bil popoln in ki bi moral varovati integriteto Božje postave, da bi zaščitil nebeško vladavino, je obtožil Boga, da ni dober in pravičen, torej da je krivičen. Izredno nepošteno obtožbe! Izraz »trgovanje« (Ezk 28,16) je v hebrejščini *rekulah* in izhaja iz korena besede *rakal*, ki kaže na »hoditi okoli« ali »hoditi od enega do drugega« ali zaradi 1) trgovanja ali 2) obrekovanja oz. klevetanja. Kontekst pokaže, da tu ne more iti za trgovanje ali posel, saj bi bilo to edinkrat v hebrejskem Svetem pismu, ko bi bilo trgovanje nekaj grešnega in to ne bi imelo smisla. Torej gre verjetno za to, da je angel varuh hodil naokoli in klevetal Boga ter ga obtožal krivičnosti, obrekoval je njegov značaj in širil laži. Lucifer je sejal nezaupanje in nevero ter druge spravil s poti verovanja in hoje za ljubečim Bogom. Izaija opisuje Luciferjeve motive kot ošabnost. Njegova nadutost je bila tako močna, da je hotel biti enak Bogu, sedeti na njegovem prestolu, se okronati za kralja in se povzdigniti na položaj božanstva (Iz 14,13). Kakšna neverjetna nadutost!

Prerok Izaija opisuje Luciferjev padeč iz nebes v pretekliku (Iz 14,12). Ezekijel navaja, da je bil oskrunjen in izgnan z Božje gore (Ezk 28,16). Potem nam razodene, kaj se je zgodilo v Luciferjevem srcu, kako je grešil v svojih mislih, ko je gojil ošabnost. Skrbno preberite o

naravi njegovih velikih »jaz« izjav: 1) »Povzpel se bom v nebo«; 2) »nad Božje zvezde bom povzdignil svoj prestol«; 3) »na gori zborovanja bom sedel, na skrajnem severu« 4) »povzpel se bom nad višino oblakov«; 5) »meril se bom z Najvišjim« (Iz 14,13.14). To samopoviševanje v Luciferjevem srcu je potrjeno v Ezk 28,17: »Tvoje srce se je prevzelo spričo tvoje lepote, zaradi svojega sijaja si spridil svojo modrost.«

In po vsem tem samopoveličevanju nastopi njegovo popolno uničenje, ki je predstavljeno v prihodnjiku: »Pa si se pogreznil v podzemlje, na dno jame.« (Iz 14,15) Prerok Ezekijel se strinja, da bo Gospod iztrebil Luciferja, ki je postal Satan, nasprotnik. Njegovo uničenje je tako zanesljivo, da je Ezekijel uporabil preroški dovršni čas, ko je izrazil to gotovost: »Zato ukrešem ogenj iz tvoje srede, da te požre. Sprememim te v pepel na zemlji vpričo vseh, ki te gledajo. ... Grozota si postal in izginil za vselej!« (Ezk 28,18.19)

Samo odvisnost od Boga prinaša zmago

Ne pozabite, da Satana ni bilo mogoče poraziti z argumenti ali močjo, premagal ga je lahko zgolj nekdo »šibkejši« od njega. To je razlog utelešenja. V Razodetju je Jagnje porazilo zmaja in različne zveri, kar je v našem svetu nekaj povsem neverjetnega. A Kristusova moralna moč ljubezni in resnice je premagala svet ter Satana in njegove sile. Jezus, ki se je rodil kot krhko človeško bitje, je premagal Satana s svojo čistostjo, poslušnostjo in popolno predanostjo Očetu. Njegovo brezgrešno in nesebično življenje, njegovo trpljenje za nas ter njegova zmagoslavna smrt na križu so Satana obsodili in uničili. Zdaj je samo vprašanje časa, kdaj bo usmrčen in veliki boj dokončan.

Uporaba

Razmisli in odgovori na naslednja vprašanja:

1. O izvoru zla: Zakaj je ljubeč in skrben Bog dovolil obstoj zla? Ali je Bog odgovoren za obstoj zla? Pojasni. Zakaj se je Gospod v svoji neskončni modrosti odločil, da Luciferja ne bo uničil takoj, ko so se v njegovem srcu pojavile zle misli? Ali pa zakaj ni Bog uničil Luciferja takoj, ko je začel skrivoma delovati proti božanski vladavini, s tem pa bi preprečil, da se upor razširi?

2. Glede opisa dogajanja v nebesih: Kako bi lahko drugače opisal Luciferjevo ošabnost in dejanja? Kdo je najbolj trpel v tem uporu? Ali bi se lahko Bog na Satana odzval drugače, da bi zagotovil trajno rešitev obstoja zla? Podaj razloge za svoj odgovor. Kako je bil Satan poražen?

3. Glede premagovanja ošabnosti: Poročilo o Luciferju je resno svarilo, da ne bi tudi mi zapadli v podobne dejavnosti in vedenje. Če je ošabnost tako zapeljiva, kako se lahko obvarujemo, da ne stopimo v isto smrtonosno zanko in nas ne zavedeta njena »slava« in uspeh?

4. Glede spremembe vedenja: Kako lahko pomagaš ošabnim ljudem – ki ne poslušajo razuma, so obsedeni s samopoveličevanjem in sebičnostjo in vidijo samo sebe in svoje interese –, da se ponižajo? Kako si lahko mirovnik ali sila sprave, da preobraziš strupeno ozračje okoli sebe ter najdeš rešitev sredi napetosti, zavisti, nerazumevanja in obtožb?

2. SMRT V GREŠNEM SVETU

Ključna besedila: 1. Mojzesova 3

Splošni pregled

Bog je ustvaril popoln svet brez greha, zla, nasilja, negotovosti, bolezni in smrti. On je Bog življenja, Vir življenja, Dajalec življenja. Obstaja velikansko nasprotje med svetom iz 1. Mojzesove knjige 1 in 2, kjer ima vse smisel, je lepo, skladno in prikazano s svetlimi, veselimi in pisanimi barvami s poživljajočo glasbo, ter svetom iz preostanka 1. Mojzesove knjige, kjer vse, kar je dobro, nenadoma zadene nevihta greha in posledično uniči ljubeče odnose. Barve potemnijo in glasba postane neharmonična. Odličen, čisti potencial za rast in raziskovanje je okrnjen.

Pa vendar Bog v svoji milosti išče človeštvo in kljub grehu prinaša upanje in rešitev za težavo greha in smrti. Prav noben filozofski sistem ali vera ne moreta ponuditi rešitve za smrt, umiranje in obnoviti življenje brez smrti na svetu. To zmore samo Bog – živi Bog s svojimi dejanji milosti; tako se ne more nič in nihče primerjati z našim Stvarnikom in Odrešenikom. On je nad vsem stvarstvom, edinstven in najvišji.

Upor in neposlušnost sta se začela v nebesih, a sta se prenesla na zemljo, ko sta Adam in Eva grešila in se je na zemlji pričel veliki boj med dobrim in zlom. Bog ni zapustil človeštva v njegovem grehu, ampak se je bojeval proti silam teme in njihovemu poveljniku Satanu. Bog je postavil sovraštvo med zlo in človeštvo, da ljudje ne bi bili očarani nad zlom in da se ne bi se ujeli v njegovo zanko, marveč bi bili sposobni reči ne ter da bi se oklepali Boga in ga prosili za modrost in moč. Bog Stvarnik je poslal rešitev za greh v podobi obljubljenega potomca (1 Mz 3,15), Jezusa Kristusa, ki je Odrešenik človeštva (Jn 3,16; Jn 5,24; Apd 4,12). Greh ni zadev samo zapletel, marveč je na koncu prinesel tudi smrt. Jezus je smrt premagal s svojim popolnim življenjem ljubeče službe, nesebičnega žrtvovanja ter voljne poslušnosti (Rim 6,23).

Razlaga

Satan, Začetnik uničenja in smrti

Ne Bog, ampak kača je srca ljudi spoznala z nezaupanjem v Boga in smrt naredila za del naše usode. Po Adamovi neposlušnosti »je smrt prišla na vse ljudi« (Rim 5,12). Tako je sestavni del našega obstoja v tem grešnem svetu. Salomon pravi: »Živi namreč vedo, da bodo umrli, mrtvi pa ne vedo ničesar več« (Prg 9,5). Smrt je vsiljivec in naš sovražnik (1 Kor 15,26).

Nekoč smrt ni obstajala in ni bila prisotna na svetu. To je izraženo v 1 Mz 2,5.6 s kratkim, a izjemno pomembnim izrazom »še ni«. Bil je čas, ko »še ni bilo« trnja, bolečega garanja, kmetijskih bojov in dežja. Ta prehodna vrstica kaže na 1. Mojzesovo knjigo 3, v kateri so se stvari dramatično spremenile. Smrt je prišla kot posledica odvrnitve od Boga ter kot posledica samostojnega in od Boga neodvisnega življenja: »prah si, in v prah se povrneš« (1 Mz 3,19).

Bog je prvi par izrecno posvaril pred neupoštevanjem njegove besede in opozoril, da bo posledica tega opustošenje in tragedija ter smrt: »... le z drevesa spoznanja dobrega in hudega nikar ne jej! Kajti na dan, ko bi jedel z njega, boš gotovo umrl« (1 Mz 2,17). Satan je nasprotoval Bogu, ko je trdil: »Nikakor ne bosta umrla« (1 Mz 3,4). Upoštevajte, da je kača

natančno vedela, kaj je Bog prej rekel Adamu v rajskem vrtu, in je to zanikala z istimi besedami, vključno z »gotovo«, kot v »nikakor ne bosta umrla«.

Tako je bralec opozorjen na dejstvo, da sta imela naša prastarša opravka s Satanom in ne zgolj s plazilcem, saj kača govori in neposredno nasprotuje Bogu. Bog je uporabil besedo »gotovo« ali »zagotovo« in Satan jo je prav tako poudaril. Hudič je nato svojo trditev podprl z dvema zavajajočima lažema: »Odrle se vam bodo oči,« tj. dobila bosta poseben nov vpogled, postala bosta modra, in »bosta kakor Bog, spoznala boste dobro in zlo«, tj. znala bosta presojati, kaj je dobro in kaj zlo (1 Mz 3,5). Satan, mojster spletk, je neposlušnost predstavil kot stvar svobode in koristi.

Ko sta Adam in Eva jedla, sta prav zares doživela, da so se jima odrle oči (1 Mz 3,7). Vendar so se jima odrle drugače, kakor sta pričakovala. Spoznala sta, da sta izgubila, kar sta imela prej: njuna čistost in nedolžnost sta izginili in videla sta, da sta gola. Ta golota je bila več kot zgolj fizična golota, saj (1) sta bila tudi prej gola, a ju ni bilo sram (1 Mz 2,25); in (2) ko ju je Bog obiskal in ju vprašal, kje sta (1 Mz 3,9), je Adam odgovoril, da sta se skrila, ker sta gola. Naj bo jasno, da v tistem položaju nista bila fizično gola, saj sta bila pokrita z oblačili iz figovih listov (1 Mz 3,7). Bila sta pa moralno gola, saj sta prvič začutila občutek krivde.

Satanova druga obljuba je bila prav tako laž. Adam in Eva nista postala podobna Bogu, da bi poznala dobro in zlo, ker Bog ne pozna zla iz lastne izkušnje (nikoli ni grešil!). Toda Adam in Eva sta izgubila, kar sta imela: sposobnost jasnega razločevanja med dobrim in zlom. Dobesedni prevod 1 Mz 3,22 razkriva to dejstvo: »Glejte, človek je (ne »sta postala«) kakor eden izmed nas, saj pozna (razločuje med) dobro in húdo. Da ne bo ...« (bolj podrobno si lahko pogledate v Jiri Moskala, *You will Be Like God Knowing Good and Evil: Discernment of Truth and Lies*, *Journal of Adventist Mission Studies* 12, str. 10–18). Adam in Eva s tem nista izgubila samo svoje integritete, marveč tudi sposobnost vedeti, kaj je prav in kaj narobe. Odslej bosta potrebovala Božje razodetje, da bosta vedela, kaj je dobro in kaj zlo. Morala se bosta zanašati na Božjo duhovno moč zunaj sebe, da bosta mogla ravnati prav.

Posledice greha

Greh je prekletstvo, ki prinaša strašne posledice. Je kot plaz. Začne se z navidez nepomembno rečjo, potem pa se utrga in poruši vse, kar je lepega, dragocenega in vrednega ter popolnoma uniči življenje. Samo vprašanje časa je, kdaj uničujoča sila postane jasno vidna. Kjer obstaja napačno mišljenje, samodejno sledi, da bo tudi slabo vedenje. Greh ruši vse vrste smiselnih odnosov; prinaša le bedo, trpljenje, ločitev in zaplete. Prekinitev odnosa z Bogom (vertikalna razsežnost našega obstoja) prinaša številne horizontalne prekinitve. Če rečemo ne Bogu je to vzrok številnih grešnih posledic:

1. Prekinitev našega odnosa z Bogom vodi v prekinitev odnosa s samim seboj. Tako se je zaradi greha pokvarila narava Adama in Eve. Živela sta z zavestjo krivde, sramu, pa tudi z občutki ponižanja in poraza.

2. Zaradi greha/neposlušnosti sta se Adam in Eva bala Boga, namesto da bi uživala v njegovi družbi (1 Mz 3,10).

3. Greh/neposlušnost je Adama in Evo privedel do tega, da sta za svoj neuspeh krivila druge. Tako se je porušil njun medsebojni odnos (1 Mz 3,12; 1 Mz 4,5-8). Greh ju je odtujil drug od drugega.

4. Greh/neposlušnost je prinesel smrt v človeško družino, ker se je prekinil odnos Adama in Eve z Darovalcem življenja (1 Mz 3,19).

5. Zaradi greha/neposlušnosti bo rojevanje in vzgoja otrok boleča izkušnja (1 Mz 3,16).

6. Zaradi greha/neposlušnosti bo zakonska zveza postala kraj boja za prevlado in nadvlado namesto ljubeč, skrben, čustven in intimen odnos med enakopravnima heteroseksualnima partnerjema (1 Mz 3,16).

7. Zaradi greha/neposlušnosti bo postalo delo boleča izkušnja; znoj in utrujenost zaradi dela za zaslužek bosta postala del življenja (1 Mz 3,18).

8. Greh (neposlušnost) Adama in Eve je prizadel njun čut za dobro in izgubila sta sposobnost razločevanja med dobrim in zlom (1 Mz 3,5.22).

9. Greh (neposlušnost) je porušil odnos Adama in Eve do narave. Posledica tega je bila, da je zemlja rodila trnje in bodike (1 Mz 3,18; 1 Mz 6,11).

10. Greh (neposlušnost) je prinesel nasilje, bolečino, sovraštvo, mnogoženstvo itn. (glej 1 Mz 4 do 19). Podrobneje o tej temi narave greha in posledicah ter odrešilnem Božjem načrtu piše Jiří Moskala v *Origin of Sin and Salvation According to Genesis 3: A Theology of Sin, v Salvation: Countours of Adventist Soteriology*, str. 119–143). 1. Mojzesova knjiga 3 je model za razumevanje narave greha in odrešenja. V tem poglavju je že navzoč celoten evangelij, kot je razvidno iz nezaslužene milosti, ki se je z Golgote razlila do Adama in Eve (Raz 13,8).

Božja rešitev

Upanje se pojavlja v vsaki brezupnosti. Sredi teme, obupa in obsodbe Bog zagotovi prihodnost človeštva, čeprav si Adam in Eva ne zaslužita živeti.

Najprej Bog poišče Adama in Evo in vpraša »Kje si?« (1 Mz 3,9). To vprašanje ima več namenov. Služi: (1) kot povabilo k dialogu; (2) kot ponudba milosti (Bog kliče svoja izgubljena in pogrešana otroka, da bi jima zagotovil zelo drago rešitev njihovega položaja); (3) da jima pomaga spoznati in razumeti njun odnos do Boga po njunem grehu (to pomeni, da se namesto da bi uživala v njegovi navzočnosti, pred njim skrijeta); in (4) kot sojenje/preiskovalna sodba, ki poteka, ker sta odgovorna za svoja pretekla dejanja do Boga kot njunega Stvarnika in Sodnika.

Drugič, Bog zagotovi pravo oblačilo (1 Mz 3,21). Ker je bila golota prvega para več kot fizični pojav, iz tega analogno sledi, da Božje oblačilo predstavlja več kot fizično obleko. Bog jima da oblačilo iz kože, ki ga je sam naredil, in tako grešnika pokrije z obleko svoje pravičnosti (1 Kor 1,30; 2 Kor 5,21). Rešitev za težavo greha je Mesija (Ef 1,4; 1 Pt 1,20). Odpuščanje in odrešenje je treba zagotoviti z Božjo milostno žrtvijo, ki jo predstavlja smrt živali, katere kožo sta nosila Adam in Eva.

Tretjič, Bog ustvari sovraštvo med silami dobrega in zla, da bi lahko sovražili zlo (1 Mz 3,15).

Četrto, Bog obljubi, da bo poslal seme (1 Mz 3,15), ki bo premagalo našega sovražnika, Satana. Božja izjava kači je v središču tega poglavja. Prišel bo Mesija, Odrešenik in Zveličar človeštva, njegova zmagovalna načrtna smrt pa bo na koncu porazila Satana in posledično tudi vse in vsakogar, ki so bili povezani z njim. Mesija je zmagovalec ter zagotavlja zmago

vsem, ki so povezani z njim (Rim 8,1-4). Končno zmago zagotovi On (Raz 12,7-12; Raz 19,6.7.15-21; Sod 24,25).

Uporaba

1. Smrt je neizogibna resničnost in izguba bližnjih je neizogiben del padlega sveta. Kako lahko žalujočim sredi razočaranja in obupa prinesemo upanje?

2. Z razredom razpravljajte o tem, zakaj je greh videti tako privlačen kot pridobitev in ne kot izguba, kar je v resnici. Kaj je v naravi zla tako zahrbtnega? Razložite.

3. Vsi smo obsojeni na smrt, ker smo grešniki (Rim 3,23; Rim 6,23). Kako je Jezusova smrt na križu porazila drugo smrt, da lahko živimo večno?

3. ČLOVEŠKA NARAVA

Ključna besedila: 1. Mojzesova 1,27.28; 1 Mz 2,7; Prd 12,7; 1 Tes 5,23

Splošni pregled

Bog je ustvaril ljudi po svoji podobi kot kronsko dejanje svojega fizičnega stvarjenja. To dejstvo poudari pesniški jezik, ki je v Bibliji uporabljen prvič: »Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, po Božji podobi ga je ustvaril, moškega in žensko je ustvaril.« (1 Mz 1,27) Svetopisemska zgodba o stvarjenju nedvoumno uči, da sta bila moški in ženska ustvarjena po Božji podobi. Ustvarjena sta bila enakovredna, z različnimi biološkimi funkcijami in v popolni odvisnosti od Boga. Čeprav nista nesmrtna, saj je nesmrten samo Bog (1 Tim 6,16), bi kljub temu lahko živela večno, če bi ostala v zaupnem in ljubečem odnosu s svojim Stvarnikom.

Svetopisemski monizem uči, da je bil vsak človek ustvarjen kot enota in da noben del človeškega bitja ne more živeti po človekovi smrti. Besed *nesmrtna duša* in nauka, da so ljudje rojeni nesmrtni ali z nesmrtno dušo ali duhom, v Svetem pismu ni najti. Ljudje ali duše po naravi niso nesmrtni. Ljudje brez telesa nimajo ločene zavesti. Potem ko človek umre, zavest preneha delovati. Človeška nesmrtnost je vedno in edino od Boga.

Razlaga

Mojstrsko ustvarjeni kot žive duše

Svetopisemsko poročilo da jasno vedeti, da je Gospod ustvaril ljudi. V 1 Mz 2,7 je opis dveh Stvarnikovih intimnih dejanj. Rezultat teh dejanj je bilo stvarjenje prvega človeka, Adama (prvo dejanje): »Gospod Bog je iz zemeljskega prahu izoblikoval človeka, v njegove nosnice je dahnil življenjski dih in tako je človek postal živa duša.« (1 Mz 2,7) Ontološko gledano smo enota (telo + duh = živa duša). Bog je Adama ustvaril kot živo osebo ali človeško bitje, v hebrejščini dobesedno »živo dušo«. Beseda »duša« v tem kontekstu pomeni oseba, bitje, jaz. Osnova svetopisemske antropologije je, da smo duša; nimamo duše. Hans Wolff sprašuje: »Kaj beseda *nepheš* (duša)... tu pomeni (v 1 Mz 2,7)? Zagotovo ne duše (v tradicionalnem dualističnem smislu). *Nepheš* je narejen za celoto s celotno podobo človeka in še posebej z njegovim dihom; človek nima *nepheš*, on je *nepheš*, živi kot *nepheš*.« (Hans Walter Wolff, *Anthropology of the Old Testament* (Philadelphia, PA; Fortress, 1974), str. 10.)

Bog je ustvaril človeka kot živahno oživiljeno telo, ne pa kot utelešeno dušo. Ljudje torej niso bili ustvarjeni z nesmrtno dušo kot entiteto v njih samih, ampak so kot ljudje duše. To doktrino potrjuje poznejša uporaba tega izraza v Svetem pismu in pri drugih svetopisemskih avtorjih. Na primer: (1) 1. Mojzesova knjiga šteje, koliko »oseb« se je z Jakobom preselilo v Egipt, in te osebe imenuje »duše« (1 Mz 46,15.22.25.26.27); (2) Luka omenja, koliko ljudi je bilo krščenih po Petrovi pridigi na petdesetnico: približno tri tisoč ljudi (Apd 2,41; dobesedno tri tisoč duš).

Telo, duša in duh delujejo v tesnem sodelovanju in razkrivajo izjemno sočutno razmerje med duhovnimi, duševnimi in izobraževalnimi sposobnostmi posameznika. Tem vidikom moramo dodati tudi družbeno razsežnost, saj smo ustvarjeni kot družabna bitja. Pavel podrobneje razdeli ta večdimenzionalni vidik človeškega vedenja in pojasni, da moramo kot človeška bitja dopustiti, da nas Bog preoblikuje s svojo milostjo in Duhom: »Sam Bog miru

naj vas posveti, da boste popolni. In vse, kar je vašega, duh, duša in telo, naj bo ohranjeno neoporečno, dokler ne pride naš Gospod Jezus Kristus.« (1 Tes 5,23).

Tako mora vse, kar smo in počnemo, posvetiti Bog. Ljudje znotraj svojega obstoja doživljamo življenje na fizični, čustveni, duševni/intelektualni, duhovni in socialni ravni. Teh vidikov ne gre ločiti. Na primer, ko se ukvarjamo s telesno vadbo (ne glede na to, ali tečemo, delamo na vrtu ali vozimo kolo), v času telesne vadbe vključimo tudi svoja čustva, misli ter umske, duhovne (če molimo ali recitiramo svetopisemsko besedilo) in socialne (če nismo sami) sposobnosti v času naše dejavnosti. Smrt povzroči preobrat Božje ustvarjalne dejavnosti in našega obstoja kot živih bitij. Najpomembneje je vedeti, da je naša identiteta v Božjih rokah. Pridigar to misel ubesedi v pesniškem jeziku: Spomnite se ga (Stvarnika) »dokler se ne oddalji srebrna vrstica in ne zbeži zlat obroček, se ne razbije vrč pri studencu in se črpalno kolo ne stre v vodnjak. Prah se vrne v zemljo, kakor je bil, duh pa se vrne k Bogu, ki ga je dal.« (Prd 12,6.7). »Duh« tu pomeni »značaj« (Ps 32,2), našo identiteto. Bog nas ni pozabil, saj so naša imena v knjigi življenja (Flp 4,3; Raz 3,5; Raz 13,8; Raz 20,15; Raz 21,27).

V nasprotju s splošnim razumevanjem nesmrtnosti človeški duh ne preživi smrti in ne nadaljuje svojega neskončnega zavestnega obstoja. Duša kot človeško bitje je umrljiva. Prerok Ezekiel jasno pove, da je »duša« smrtna, ko pravi: »Duša (nephesh), ki greši, umre« (Ezk 18,4). Duša, tj. oseba, ki ne živi v skladu z Božjo voljo, bo poginila. To pomeni, da lahko duša (človek) greši in umre. Jezus to potrdi: »Bojte se rajši tistega, ki more dušo in telo pogubiti v peklenški dolini!« (Mt 10,28). Poglejte, da Jezus govori o celotni osebi (»duša in telo«, o notranjih in zunanjih razsežnostih našega obstoja), ki bo uničena v peklju (gehenna), v ognjenem jezeru.

Duša ne obstaja brez telesa in ne preživi smrti telesa. Dušo lahko ubije le Bog, kar pomeni, da duša ni nesmrtna. Duša tu pomeni življenje osebe, njen celoten obstoj in usodo (ne nanaša se na *nesmrtno dušo ali duha*); medtem ko telo predstavlja le začasni fizični obstoj.

Claude Tresmontant pravilno trdi: »S tem, ko hebrejski *nepesch* [duša] pripisujemo ... značilnosti platonske psihe [duše], ... nam uide pravi pomen besede *nepesch*, poleg tega pa nam ostane nešteto psevdoproblemov.« (Claude Tresmontant, *A Study of Hebrew Thought*, prevod Michael Francis Gibson) (New York: Desclee Company, 1960), str. 94.)

Smrt je spanje ali počitek, umreti pa pomeni biti zbran k Božjemu ljudstvu, tj. biti položen v grob kakor oni (1 Mz 25,8; 2 Sam 7,12; 1 Kr 2,10; 1 Kr 22,40; Ps 13,3; Jn 11,11-15; Apd 13,36; Raz 14,13). Mrtvi ne vedo ničesar, ne slavijo Gospoda, v grobu ne delajo, ne načrtujejo in ne opravljajo nobenih drugih dejavnosti (Job 3,11-13; Ps 115,17; Ps 146,4; Prd 9,5.10).

Nesmrtnost duše je poganskega izvora

Vera v nesmrtnost duše je prevzeta iz grške filozofije. Pitagora (mlajši Danielov sodobnik) je svoje verske nauke utemeljil na načelu metempsihoze. Metempsihoza pravi, da duša nikoli ne umre, temveč je obsojena na cikel ponovnih rojstev, dokler se s čistostjo svojega življenja ne osvobodi tega cikla. Pitagora je verjel v transmigracijo oziroma v ponovno in ponovno utelešenje duše v telesa ljudi, živali ali rastlin, dokler ne postane nesmrtna. Na Pitagorove ideje o reinkarnaciji je vplivala starogrška religija.

Platon (v grobem sodobnik Malahija, zadnjega preroka iz Stare zaveze) je ta helenistični nauk nadgradil in prepričanje o nesmrtni človeški duši naredil tako prevladujoče, da je postalo

splošno razširjeno. V intertestamentarnem obdobju, torej v obdobju med staro in novo zavezo, sta v judovstvo začela prodirati nauk o večnem mučenju (Judita 16,17) in praksa molitve za mrtve (2. Makabejcem 12,39-45) (za izjeme od teh trendov pa glej tudi Tobija 14,6-8; Sirah 7,17; Sirah 19,2.3; Sirah 21,9; Sirah 36,7-10; Baruh 4,32-35; 1. Makabejcem 2,62-64; 2. Makabejcem 7,9.14). Jožef Flavij je omenil, da so farizeji verjeli v nesmrtnost duše (glej Josephus Flavius, *The Jewish War* 2.8.14; *Antiquities* 18,1.2.3).

Tertulijan (okoli 155–220), krščanski apologet, je bil med prvimi kristjani, ki so trdili, da ima človek nesmrtno dušo: »Zato lahko uporabim mnenje Platona, ki pravi: 'Vsaka duša je nesmrtna.'« (Tertullian, *On the Resurrection of the Flesh*, Ante-Nicen Fathers, vol. 3, ed. Alexander Roberts and James Donaldson (Peabody, MA: Hendrickson Publishers Inc., 2004), str. 547.)

Oscar Cullmann izpodbija Tertulijanovo stališče in mu nasprotuje. Cullmann je napisal zelo vplivno knjigo in v njej trdi, da je zamisel o človeški nesmrtnosti grškega izvora in da teologi ne morejo imeti obojega: prepričanja o nesmrtni duši in nesmrtnosti, prejete kot dar ob vstajenju. (Oscar Cullmann, *Immortality of the Soul or Resurrection of the Dead? The Witness of the New Testament* [New York: Macmillan Company, 1958]).

Brevard Childs pojasnjuje: »Že dolgo vemo, da glede na zapise Stare zaveze človek nima duše, ampak je duša (1 Mz 2,7). To pomeni, da je celovita entiteta in ne sestavljena delov iz telesa, duše in duha.« (Brevard S. Childs, *Old Testament Theology in a Canonical Context* (Philadelphia: Fortress, 1985), str. 199.)

Nekateri učenjaki poskušajo braniti življenje po smrti s sklicevanjem na zdravo pamet, saj o tem v Svetem pismu ni nobene izjave. Stewart Goetz na primer pravi: »Sveto pismo kot celota ne uči, da duša obstaja. Sveto pismo preprosto predpostavlja obstoj duše, ker njen obstoj potrjuje zdrava pamet navadnih ljudi.« (Stewart Goetz, *A Substance Dualist Response v In Search of the Soul: Perspectives on the Mind-Body Problem—Four Views of the Mind-Body Problem*, ed. by Joel B. Green, 2nd ed. (Eugene, OR: Wipf and Stock, 2010), str. 139.) Besedna zveza »zdrava pamet« pa nas lahko zelo zavede.

Dar večnega življenja

Večno življenje je Božji dar tistim, ki verujejo v Jezusa Kristusa kot svojega osebnega Odrešenika (Jn 3,16; Jn 5,24.25; 10,27.28; Jn 17,3; Rim 2,7; Rim 6,22.23; Gal 6,8). Nesmrtnost je pogojna in je odvisna od našega pozitivnega odziva na Božjo dobroto in od našega sprejetja evangelija. Ta nesmrtnost bo vernikom dana ob drugem Kristusovem prihodu (1 Kor 15,51-55; 1 Tes 4:13-18).

Uporaba

1. Kaj pomeni biti ustvarjen po Božji podobi v odnosnem in ontološkem smislu?
2. Samo Kristus lahko po svoji milosti, Duhu in Besedi obnovi Božjo podobo v ljudeh. Kako lahko živiš kot oseba, ustvarjena po Božji podobi?
3. Če smo ustvarjeni kot smrtniki brez nesmrtnosti, razloži, kako lahko imamo večno življenje vso večnost.

4. Bog je v vsako človeško srce vsadil hrepenenje po večnosti (Prd 3,11). Kako lahko s svojimi dejanji in med pogovori pomagaš prebuditi to globoko željo v agnostiku ali ateistu, ki je tvoj sodelavec ali sosed?

4. STAROZAVEZNO UPANJE

Ključna besedila: Job 19,25-27; Psalm 73,24; Danijel 12,2

Splošni pregled

Smrt potre, je hladna in nenaravna. Življenju odvzame gotovost in smisel ter nenadoma pretrga odnose. Umiranje nima smisla. Ni bilo mišljeno, da bi ljudje umirali. Umremo le zaradi greha.

Vendar je Bog v rajskem vrtu sredi teme in obupa dal upanje. Upanje zasije tam, kjer ni upanja, kakor luna in zvezde, ki prinašajo svetlobo v temo. To upanje se je začelo, ko je Bog iskal Adama in Evo (1 Mz 3,9) in napovedal, da bo poslal obljubljeni seme, ki bo premagalo Satana (1 Mz 3,15). Upanje je dar, ki nam ga je podaril sam Bog. Eva je mislila, da bo njen prvorojenec ta Odrešenik (1 Mz 4,1), vendar bo smrt premagal šele Mesija, Jezus Kristus.

Starozavezna cerkev (Apd 7,38) je živela s tem upanjem in se veselila Mesijevega prihoda ter ustanovitve njegovega kraljestva. Upanje na vstajenje je bilo močno že v Stari zavezi. Začelo se je z Jobom in doseglo vrhunec z Danijelom, vmes pa je o njem pričalo nekaj piscev.

Razlaga

Na kratko preglejmo glavna besedila, ki so povezana z upanjem na vstajenje v Stari zavezi:

Job 19,25-27

Lahko trdimo, da ni močnejšega in bolj izstopajočega besedila o osebni gotovosti vstajenja, kot je besedilo očaka Joba. Ta knjiga je osupljivo in zgovorno izraženo priznanje vere. Vrstice v njej vsebujejo enega najlepših izrazov upanja v telesno vstajenje.

Tu najdemo izjavo, ki jo lahko vidimo vklesano na številnih krščanskih grobovih: Jobova močna izjava, da bo po smrti videl Boga v svojem telesu, je najstarejša v Svetem pismu in postavi temelje temu neverjetnemu upanju, kaj bo Bog storil ob koncu zemeljske zgodovine. Job pravi: »In jaz vem, da živi moj Odrešenik.« (Job 19,25 CHR) Pozna svojega Boga, ki živi in se imenuje »Odrešenik«, (hebrejsko: *goel*, sorodnik odkupitelj, branilec, maščevalec, zaščitnik) kar je bil Boaz Ruti (Ruta 4,14). Job nadaljuje z zagotovilom, da njegov Odrešenik »živi in On je, ki je poslednji, in se postavi nad prahom« (Job 19,25 CHR), da bi ga obudil v novo življenje.

Žal ljudje običajno poznajo in citirajo samo 25. vrstico, vendar je enako ključno tudi nadaljevanje, ki pravi »in ko bo za kožo mojo to telo strto, vendar bom gledal iz svojega mesa Boga ki ga jaz sam bom gledal sebi v dobro, in ga bodo videle moje oči, in ne bodem mu tujec« (Job 19,26.27). V Jobovi slovesni izjavi opazimo osebni ton: *moj, jaz, sam, moj lastni*. V svojem srcu trdno verjame, da bo v svojem telesu s svojimi očmi videl Boga, čeprav bo umrl in bo njegovo telo uničeno. Tega osebnega zagotovila o prihodnjem dnevu vstajenja ni mogoče izraziti na boljši in bolj odločen način.

Psalm 16,9.10

»Zato se moje srce veseli, moja duša se raduje; tudi moje meso bo prebivalo varno. Zakaj moje duše ne boš prepustil podzemlju, svojemu zvestemu ne boš dal videti trohnobe.« Tu bi bilo treba hebrejski izraz *sheol* prevesti kot »grob«, kot je to v mnogih drugih besedilih. Ta izraz se v hebrejskem Svetem pismu pojavi 66-krat in v večini primerov je njegov pomen sopomenka za grob. Tako hudobni kot tudi pravični se spustijo v *sheol* (Prg 37,35; 1 Mz 42,38; 1 Mz 44,29.31; 4 Mz 16,30.33; 1 Kr 2,6.9; Job 21,13; Ps 49,17; Ps 89,48; Prd 9,10; Iz 14,9.11.15; iz 38,10, Ezk 31,15-17) Poleg tega Gospod odreši verne iz *sheola* (Oz 13,14); v *sheolu* se nihče ne more skriti pred Bogom (Ps 139,8; Amos 9,2) in tam ni dela ali drugih dejavnosti (Prd 9,10).

Nikjer v Svetem pismu ni opisano, da je *sheol* senčno podzemlje, kjer živijo mrtvi ali kjer človeške duše ali duhovi nadaljujejo svoj obstoj. Beseda *sheol* je oznaka za grob, kraj mrtvih (glej na primer doslednost angleškega prevoda, kjer je beseda *sheol* v večini primerov prevedena kot grob [57-krat], pa tudi kot smrt [petkrat], kraljestvo smrti [enkrat], najgloblje globine [enkrat], vrata smrti [enkrat] in globina [enkrat]). David se veseli, da bo po smrti počival v miru in da ga Gospod ne bo pozabil, ampak bo vstal v novo življenje in ne bo doživel trajnega uničenja (*shakhat* pomeni uničenje, pokvarjenje, razkroj, jama).

To besedilo presega Davidovo izkušnjo in ima globlji mesijanski pomen. Verni (hebrejsko *khasid*, predani, zvesti, sveti), tj. Mesija Jezus Kristus, ne bo gnil v grobu, njegovo telo ne bo razpadlo, saj bo vstal, potem ko bo tri dni (šteto skupaj) počival v grobu (*sheol*). Nova zaveza navaja to besedilo kot preroško napoved Kristusovega vstajenja (Apd 2,25-28; Apd 13,35).

Psalm 49,9-16

Psalmist predstavi nasprotje med splošno usodo ljudi in nagrado pravičnih. Po eni strani bodo ljudje umrli in šli v grob (*sheol*), ker ne bodo »živeli večno in ne bodo videli propadanja [*shakhat*]« (Ps 49,9; prim. Ps 16,10; Ps 17,15). Po drugi strani pa bodo tisti, ki ljubijo in ubogajo Gospoda, doživeli drugačno usodo. Pesnik izjavlja: »Toda Bog bo odkupil mojo dušo iz rok podzemlja, [*sheol*, grob]; saj me vzame [*laqakh*, sprejme, vzame].« (Ps 49,16) Angleški NLT prevod hebrejsko besedilo prevede na mogočen način: »On (Bog) me bo ugrabil pred močjo groba.«

Psalm 71,20

»Ti, ki si nam dal izkusiti stiske velike in hude, nas zopet oživiš in nas zopet izvlečeš iz brezen zemlje.« Ta psalm je molitev za Božjo pomoč v starosti. Gospod je bil s psalmistom od rojstva in je zanj storil velike reči, zato ga prosi za varstvo pred sovražniki. Bog ne povrne le telesne moči in zdravja, ampak ima tudi moč obuditi. Psalmist verjame in upa, da ga bo Bog dvignil (hebr. '*alah*, iti gor, se dvigniti) iz »globin [hebr. *tehom*, kar dobesedno pomeni 'brezno, globina'] zemlje«, kar je lahko prenesen opis groba. Tako ta pesniška podoba namiguje na fizično vstajenje. V prevodu Jubilejna izdaja Nove zaveze je to upanje prisotno: »Znova mi boš dal življenje, znova me boš dvignil iz globin zemlje.«

Psalm 73,24

Asaf v svojem eksistencialnem iskanju razumevanja življenjskih ugank glede blaginje hudobnih in trpljenja pravičnih ugotavlja, da je Bog tisti, ki ga drži in vodi. Bog mu zagotavlja

prihodnost in ga bo obudil v večno življenje: »Prijel si me za desno roko. S svojim nasvetom me vodi, potem pa me vzemi v slavo.« (Ps 73,23.24) Bog daje smisel sedanjemu življenju, poleg tega pa nam zagotavlja prihodnost tudi po smrti. Glagol »vzemi« je *laqakh* in je uporabljen v poročilu o Enohu, ko ga je Bog vzel k sebi (*laqakh*; 1 Mz 5,24), pa tudi v pripovedi o Eliju, ki je bil prav tako vzet v nebo (*laqakh*; 2 Kr 2,3.9. Uporabljen je še en glagol, in sicer *'alah*, iti gor kot npr. v 2 Kr 2,1.11.).

Izaija 26,29

Prerok Izaija v tako imenovani »mali apokalipsi« predstavlja upanje na vstajenje in ga pogumno razglaša: »Tvoji mrtvi bodo oživali, moja trupla bodo vstala. Zbudite se in vriskajte, ki počivate v prahu! Kajti tvoja rosa je rosa luči, zemlja bo rodila pokojne.« (Iz 26,19) Tako sta prikazana veličastno upanje in svetla prihodnost za tiste, ki ostanejo z Gospodom. Ta vrstica zelo jasno govori o fizičnem vstajenju od mrtvih. Prerok Danijel, kot bomo videli, temelji svojo izjavo o vstajenju na Izaijevi oznanitvi.

Daniel 12,2.12

Daniel pokaže na dan vstajenja: »Mnogi izmed teh, ki spijo v prahu zemlje, se bodo prebudili; nekateri za večno življenje, drugi pa za sramoto in večno gnusobo. Blagor mu, kdor čaka in doseže tisoč tristo petintrideset dni.« (Dan 12,2) Božje razodetje v Stari zavezi se konča s to izjavo. Smrt je primerjana s spanjem in mrtvi bodo vstali: tisti, ki so služili Gospodu, bodo prejeli večno življenje, hudobni pa bodo obsojeni na večno smrt.

Bog Danielu tudi zagotovi, da bo na samem koncu vstal v novo življenje: »Ti pa zdaj pojdi proti koncu in se odpočij! K svojemu deležu boš vstal ob koncu dni!« (Dan 12,13) Smrt je podobna počitku od zvestega dela. Toda po njem bo prišla sladka dediščina: večno življenje z Gospodom.

Jona 2,2

Omemba vstajenja v zgodbi o Jonu je povezana z njegovim tridnevnim bivanjem v trebuhu velike ribe. Jona to izkušnjo opredeli kot bivanje v *sheolu*, kar pomeni v grobu (Jon 2,2). Po treh dneh in treh nočeh se je vrnil v novo življenje, ko je bil izbljuvan iz tega *sheola*. V svoji molitvi je zapisal: »Do temeljev gora sem se pogreznil, zemlja je zaprla za menoj svoje zapahe za vselej. A potegnil si moje življenje iz jame, Gospod, moj Bog.« (Jon 2,7) Jezus je svoje bivanje v grobu in vstajenje primerjal z Jonovo izkušnjo (Mt 12,40).

Ozea 6,2

Prerok Ozea govori o duhovni prenovi Izraela in povrnitvi h Gospodu v smislu biti obujen od smrti v novo življenje. Prispodoba vstajenja je uporabljena kot pojasnilo tega novega življenja Božjega ljudstva.

Uporaba

1. Kako lahko vliješ upanje ljudem, ki žalujejo zaradi smrti ljubljene osebe v svoji družini?
2. Kako lahko svetopisemski pogled na vstajenje spremeni tvoj odnos do smrti in obupa?

3. Kako naj bi upanje v drugi prihod zvišalo kakovost tvojih odnosov – v zakonu, tvoji soseski in/ali na tvojem delovnem mestu?

5. VSTAJENJA PRED KRIŽEM

Ključna besedila: Janez 11,11

Splošni pregled

V tem nauki so ogledamo določene primere oseb, ki so bili obujeni pred Kristusovim križanjem. To so:

1. Mojzes (Mt 17,3; Lk 9,30; Juda 9)
2. Sin vdove iz Sarepte (1 Kr 17,21-23) in sin Sunamljanke (2 Kr 4,32-37)
3. Sin vdove iz Naina (Lk 7,14.15)
4. Jairova hčer (Mr 5,40-42)
5. Lazar (Jn 11,41-45)

Od vseh teh umrlih oseb je samo Mojzes šel naravnost v nebesa. Vsi drugi so bili obujeni v življenje tukaj na zemlji. Vsak opis še bolj dokazuje, da po smrti ni življenja (»duše«) ali obstoja. Zanimivo je, da nihče od obujenih ljudi ni omenil posmrtnih izkušnje. Ali ne bi bila takšna izkušnja dovolj nepozabna, da bi jo dokumentirali ali vsaj omenili? Vsi sinovi treh vdov bi morali reči: »Mama! Ne boš verjela, kaj sem videl!« In novica o njihovem doživetju v nebesih bi se razširila daleč naokoli po zemlji. Poleg tega se nekateri sprašujejo, zakaj bi se kdo želel vrniti na zemljo, ko je že bil v nebesih.

Mojzes, ki je bil vzeti v nebesa, ni bil »duh« ali breztelesna »duša«, saj je vstal v telesu, kar je razvidno iz narave spora med Kristusom in Satanom, ki se je bil »o Mojzesovem telesu« (Juda 9). Niti Satan niti Jezus v tem sporu nikoli ne omenjata nobene žive duše. Zakaj bi bilo potrebno telo, če bi obstajala duša? Telo ni bilo potrebno, da bi gostilo dušo, saj je telo BILO Mojzes. Pozneje se Mojzes prikaže Jezusu na gori spremenjenja skupaj z Elijem (Lk 9), ki je bil vzeti v nebesa in ni nikoli umrl. Ta pričevanja ponovno dokazujejo, da je najboljša razlaga smrti spanje in ne obstoj brez telesa.

Razlaga

Skupaj si bomo ogledali zgodbo o Lazarju in se podrobneje pogovorili o njegovem vstajenju.

Preden se je Jezus z učenci odpravil v Betanijo, jim je opisal smrt kot spanje (Jn 11,11). Učenci se sprašujejo, zakaj gredo v Judejo, saj so tamkajšnji Judje poskušali Jezusa kamnati. Jezus jim odgovori, da morajo iti, ker je Lazar »zaspal« (Jn 11,11). Ko učenci ne dojamejo pomena Jezusovih besed, Jezus jasno pove: »Lazar je umrl.« (Jn 11,14)

Smrt je tako v Stari kot Novi zavezi imenovana spanje (Dan 12,2; Apd 7,60; 1 Tes 4,13.14). Daniel 12,2 pravi: »Mnogi izmed teh, ki spijo v prahu zemlje, se bodo prebudili; nekateri za večno življenje, drugi pa za sramoto in večno gnusobo.«

Ta vrstica govori o dveh vstajenjih: prvem, ki bo pred tisočletjem, ko bodo vsi, ki so svoje življenje izročili Jezusu, obujeni in vzeti v nebesa, in drugem, ki bo po tisočletju, kar bo vstajenje tistih, ki so Jezusa zavrnil kot svojega Odrešenika (Raz 20,4-6). (Adventisti sedmega dne tukaj vidijo posebno vstajenje: »Posebno vstajenje se zgodi pred Kristusovim drugim prihodom. Vsi, ki so umrli v veri v sporočilo tretjega angela, takrat vstanejo. Poleg tega bodo

tisti, ki so se posmehovali Kristusovemu križanju, in tisti, ki so najbolj nasilno nasprotovali Božjemu ljudstvu, pripeljeni iz grobov, da bi videli izpolnitev božanskih obljub in zmago resnice.' [Glej GC 637; Raz 1,7].« (The SDA Bible Commentary, vol. 4, str. 878.) Poleg tega je v Apostolskih delih opisano, da je Štefan, ki so ga kamenjali, zaspal (Apd 7,60). Velika tolažba je vedeti, da je, ko umremo, tako, kot da bi spali, saj bo prišlo do prebujenja.

Jezus svojim učencem glede njihove poti k Lazarju pove: »Vendar grem, da ga zbudim.« (Jn 11,11). Ker Jezus pojasni, da s »spanjem« misli na »smrt«, je jasno, da govori o vstajenju. Pa vendar se zdi, da Jezusovega pomena nihče ni vzel resno, dokler se ni zgodil čudež. Pravzaprav Tomaža skrbi dejstvo, da bodo vsi ubiti, če odidejo, ne pa čudež, za katerega je Jezus pravkar oznanil, da ga bo naredil. Beseda za »zbuditi« je *exupnizo* in se v vsej Novi zavezi pojavi samo na tem mestu. Dobesedno pomeni »iz spanja«. Še enkrat je vidna povezava med spanjem in smrtjo. Jezus ima v mislih obuditev Lazarja v smislu, da ga bo prebudil iz spanja.

Zanimivo je, da ob prihodu Jezusa obe sestri v različnih situacijah rečeta isto: »Gospod, ko bi bil ti tukaj, moj brat ne bi umrl.« (Jn 11,21.32). V Kristusovi navzočnosti ni prostora za smrt, saj je On vir življenja. Marta in Marija sta videli, kako je Jezus ozdravljaj bolnike. Vedeli sta, da je prinesel življenje. V drugih besedilih je rečeno, da je »Bog tisti, ki vsem daje življenje« (1 Tim 6,13; glej tudi Jn 1,3.4; 5 Mz 32,39; Neh 9,6).

V Božji navzočnosti ni smrti. Smrt ni prišla od Boga. Na prizorišče je stopila z grehom in zlom, ko se je Satan odločil, da se bo uprl ljubeči in lepi Božji vladavini, in ljudje so mu, žal, sledili. Greh uničuje in prinaša smrt. »Kakor je torej po enem človeku prišel na svet greh in po grehu smrt in je tako smrt prišla na vse ljudi, ker so vsi grešili.« (Rim 5,12)

Jezus se po prihodu v Betanijo najprej pogovoril z Marto. Ko ji reče: »Tvoj brat bo vstal,« (Jn 11,23) mu ona odgovori: »Vem, da bo vstal ob vstajenju poslednji dan.« (Jn 11,24) Razumela je življenje po smrti, vendar je iz njene izjave tudi jasno razvidno, da je vedela, da Lazar ne bo vstal vse do »zadnjega dne«.

Marta je slišala za vstajenje vdovinega sina in Jairove hčere, vendar si morda ni mislila, da bi Jezus lahko naredil ta čudež zanjo. Vsi smo lahko včasih skeptični glede možnosti, da bi se Božji čudeži zgodili v našem življenju, in mislimo, da so čudeži namenjeni le drugim.

Toda Jezus je imel načrt vsem pokazati, da življenje prihaja po njem, ker je On »vstajenje in življenje« (Jn 11,25). Jezus dodaja: »In vsakdo, ki živi in vame veruje, vekomaj ne bo umrl.« (Jn 11,26) Poudarja, da na koncu tisti, ki verjamejo vanj, ne bodo doživeli druge smrti. Jezus lahko zdaj obudi te, ki jih izbere, in nato ponovno tudi v prihodnosti, »zadnji dan«.

Ko je Jezus videl, da Marija in Judje jokajo, »je bil v duhu pretresen in se je vznemiril« (Jn 11,33). Beseda za »globoko ganjen« je v grščini *embrimaomai*. Poleg pomena biti globoko ganjen, pomeni tudi »opozoriti« ali »grajati« in je v Novi zavezi uporabljena petkrat (Mt 9,30; Mr 1,43; Mr 14,5; Jn 11,33.38). Trikrat, ko se pojavi pred 11. poglavjem Janezovega evangelija, je prevedena kot »graja ali očitke« ali kot strogo opozorilo, ki prihaja od Jezusa. Ko se torej Jezus tu odzove z *embrimaomai* (globoko čustvo), je mogoče, da ta reakcija vključuje tudi jezo in nezadovoljstvo zaradi greha in njegovih posledic. Jezus se dobro zaveda dejstva, da sta trpljenje in smrt, ki ju doživlja ta svet, posledica greha. Kristusovo poznavanje in izkušnja z zlom in izgubo sta povzročila mešanico čustev, ki ju jo bilo težko pojasniti ali celo razumeti. Poleg tega, da je bil Jezus žalosten za svoje bližnje prijatelje, ki so pravkar

doživeli izgubo, je bil žalosten tudi za vse človeštvo zaradi tega, kar nam počne greh in kako vpliva na naš svet.

Ko Jezus pokliče Lazarja, naj pride ven, Lazar stopi iz groba. Presenetljivo je, da mora Jezus le spregovoriti. Tako kot v poročilu o stvarjenju Jezus ponovno preprosto spregovori in pojavi se življenje. Tako kot je Jezus ustvaril sonce in luno, živali in ljudi, tako tudi tukaj ponovno ustvari življenje. Jezus obudi in tako ponovno ustvarja. Nasprotno pa greh in zlo uničujeta, kar je nasprotje stvarjenja. Uničujeta lepo in dobro Božje stvarstvo.

Vendar je evangelij veselo sporočilo, da je Jezus na križu umrl za nas, da bi imeli večno življenje. Vstal je »od mrtvih, prvenec tistih, ki so zaspali« (1 Kor 15,20). Zaradi njegovega vstajenja je vse drugo – vstajenje pravičnih v večno življenje – mogoče.

Ko so mu povedali, da je Lazar bolan, je Jezus rekel učencem: »Ta bolezen ni za smrt, ampak v Božje veličastvo, da bo po njej poveličan Božji Sin.« (Jn 11,4) Čeprav je Lazar umrl, je bila to začasna smrt (vsaj v tistem trenutku). Jezus je bil zaradi Lazarjeve smrti poveličan, saj so bili vsi priča Jezusove moči, da daje življenje. Jezus je na križu premagal smrt. Posledično je lahko zaradi križa obudil druge, še preden se je sam žrtvoval. Sveto pismo uporablja žrtev »Jagnjeta« za sam začetek življenja, saj razglša jagnje, »zaklano od ustanovitve sveta« (Raz 13,8). Kri Jagnjeta je omogočila vstajenja.

Uporaba

1. Koliko si se doslej naučil o stanju mrtvih? Zapiši svoje misli. Izberi koga iz svoje družine ali prijatelja, komur lahko pojasniš vse naučeno.
2. Zakaj je tako pomembno poznati resnico o smrti, ki je spanje? Če si nekdo težko predstavlja, da njegov umrli sorodnik zdaj ni v nebesih, kako ga lahko potolažiš s tem, da mu poveš, da mrtvi počivajo in ne vedo ničesar?
3. Bog se ukvarja s ponovnim ustvarjanjem. Vstajenje je Božje dejanje ponovnega ustvarjanja. Čeprav nas greh razkroji, ima Jezus načrt, da nas z vstajenjem ponovno ustvari. Nekaj drugih ljudi je bilo obujenih pred Jezusovim vstajenjem, saj je njegova smrt na križu veljala za naprej. Kaj ti pomeni dejstvo, da Bog ponovno ustvarja?

6. ON JE UMRL ZA NAS

Ključna besedila: Izaija 52,13 do 53,12

Splošni pregled

Kristusova nadomestna smrt je osrednja resnica vesoljnih razsežnosti. Jezus Kristus je pravna žrtev, saj je umrl za naše grehe (Rim 3,25; Rim 4,25; 1 Kor 15,3; Heb 2,17; 1 Jn 2,2; 1 Jn 4,10). Največja žrtev vseh časov je bila darovana, ko je Kralj celotnega vesolja prišel na naš grešni svet, kot človek živel brez greha in umrl za nas namesto nas. Resnično krščanstvo je osredotočeno na križ (1 Kor 2,2).

Ellen G. White je prepričljivo izjavila: »Kristusova žrtev kot zadoščenje za greh je velika resnica, okoli katere so nanizane vse druge resnice. Da bi jo pravilno razumeli in cenili, moramo vsako resnico v Božji besedi, od 1. Mojzesove do Razodetja, preučevati v luči, ki sveti s križa na Golgoti. Predstavljam vam velik, veličasten spomenik usmiljenja in prenove, odrešenja in odkupitve – Božjega Sina, dvignjenega na križu. To mora biti temelj vsakega govora naših pastorjev.« (Gospel Workers, str. 315.) Dodaja: »Od vseh, ki trdijo, da so kristjani, bi morali biti adventisti sedmega dne na prvem mestu pri povzdigovanju Kristusa pred svetom.« (Gospel Workers, str. 156.) Jezusova smrt na križu je temeljni kamen, na katerem stoji ves svetopisemski nauk.

Jezus Kristus je prišel iz različnih razlogov: (1) da bi odrešil človeštvo – rodil se je kot človek, da bi umrl za nas (Mr 10,45; Jn 3,16.17); (2) da bi nam razodel resnični ljubeči Božji značaj (Jn 1,14; Jn 10,28-30; Jn 14,6-9); (3) da bi porazil Satana in ovrigel njegove lažne trditve (Mt 4,1-11; Jn 12,31; 16,11; Heb 2,14); in (4) dokazati, da bi prvi Adam lahko ubogal Boga, kakor je Kristus v svoji človeškosti popolnoma izpolnil vso postavo in živel brez greha, sveto življenje (Ps 16,10; Lk 1,35; Jn 8,46 14,30; Apd 2,24; 1 Kor 15,22.45; 1 Jn 3,5).

Razlaga

Trpeči Služabnik

V Izajevi knjigi je pet pesmi o Gospodovem služabniku, ki jih priznavajo znanstveniki: (1) Izaija 42,1-9; (2) Izaija 49,1-7; (3) Izaija 50,4-9; (4) Izaija 52,13-53,12 in (5) Izaija 61,1-3. Te pesmi predstavljajo delo Jezusa Kristusa. Svojo javno službo je začel z besedilom iz Iz 61,1.2, ki govori o njegovem poslanstvu (glej Lk 4,16-21). Vendar pa je najboljša in najbolj podrobna razlaga o pomenu Kristusove smrti v Svetem pismu Izaija 53. Osrednja pesem o trpečem služabniku, ki se začne v 52. poglavju in nadaljuje v 53. poglavju, je simetrično strukturirana (pet kitic, vsaka s tremi verzi, ki jih lahko označimo na naslednji način):

1. Izaija 52,13-15 – Uganka: pesem se prične z uganko, saj je ta služabnik po eni strani moder in vzvišen. Po drugi strani pa je iznakažen, od drugih osovražen in zaznamovan.

2. Izaija 53,1-3 – Zavrnitev: te vrstice kažejo na popolno ponižanje Služabnika. Trpel je, bil preziran, zavrjen in postal je »mož bolečin«.

3. Izaija 53,4-6 – Sprava: ta del je jedro zadeve, v katerem je podan razlog za vso Kristusovo trpljenje in smrt. Kajti »prevzel je naše bolečine«, »nosil je naše trpljenje«, »bil je preboden zaradi naših prestopkov«, »zdrobljen zaradi naših krivic« ter »Gospod je nanj položil krivdo vseh nas«.

4. Izaija 53,7-9 – Njegova uklonitev: ta besedila opisujejo Kristusovo trpljenje, sojenje, smrt in pokop.

5. Izaija 53,10-12 – Njegovo povišanje: pesem doseže vrhunec z vstajenjem Njega, ki je bil daritev za krivdo, ter z njegovo blaginjo in zmago. Opravičil je mnoge, ker je »nosil greh mnogih« in z njimi delil svoj plen. Njegova smrt je bila prostovoljna, nadomestna in spravna; pozneje se rezultati njegove zmagoslavne smrti uporabijo za vernike kot posledica njegove spravne službe zanje.

Izaija 53 je svetopisemsko besedilo, ki ga je prebral etiopski evnuh. Evangelist Filip mu je pojasnil, da vsebuje veselo sporočilo o Jezusu Kristusu. Rezultat je bil evnuhovo spreobrnjenje in krst (Apd 8,26-39).

Križ – osrednja točka teologije

Paradoksalno je, da je Kristusova smrt zagotovilo za življenje in da nam njegova smrt prinaša večno življenje (Jn 3,16.17; Rim 3,22-26; 1 Jn 5,11.12). Nobena teorija ne more popolnoma pojasniti izjemnega pomena Kristusove smrti na križu. Čeprav lahko sestavimo cel mozaik razlogov za njegovo smrt, bi takšna slika zajela le delček ogromnega pomena križa. Križ razkriva nepojmljivo Božjo ljubezen do grešnikov, njegovo pravičnost in resnico, sijaj njegovega svetega značaja, nespremenljivost njegove postave, odvrtno naravo greha, varnost njegove vlade, njegovo zmago nad grehom, kdo je kdo v velikem boju ter Kristusovo dokončno zmago nad Satanom in silami zla.

Zaradi teh razlogov zaseda Kristusova smrt v adventistični teologiji odločilen in prevladujoč prostor. Nič ne more nadomestiti osrednjega mesta in izjemnega pomena Kristusove smrti (Rim 1,16.17; Rim 3,22-26; 1 Kor 1,30; 1 Kor 2,2; Ef 4,21; Fil 4,21; Kol 1,27.28). To, kar se je zgodilo na križu, je enkratno, edinstveno in neponovljivo božansko dejanje zveličanja (Heb 9,28; Heb 10,12.14), iz katerega izhajajo vse odrešilne koristi, vključno s Kristusovo posredniško službo za nas danes. Nič ne more izboljšati ali dopolniti križa in nihče ne more ničesar dodati Kristusovi izjemni žrtvi za ljudi; odrešenje je v njem popolno (Rim 3,21-26; 1 Kor 1,18.23.24; 1 Kor 2,2; Gal 2,16.21; Ef 2,4-10). Kristusova spravna smrt na Golgoti je kot izvir, iz katerega potekajo vsi drugi blagoslovi; ali povedano drugače, njegova sprava je podobna želodu, ki vsebuje celoten hrast.

Resnično, Jezusova sprava je bila popolna. Ellen G. White pojasnjuje: »Ko je Oče videl Sinovo žrtev, se je pred njo sklonil v priznanju njene popolnosti. 'Dovolj je,' je rekel. Sprava je popolna.« (The Review and Herald, 24. september 1901; poudarek dodan). »Naš vzvišeni Veliki duhovnik je opravil edino žrtev, ki ima kakršnokoli vrednost za naše odrešenje. Ko se je daroval na križu, je bila opravljena popolna sprava za grehe ljudi.« (The Signs of the Times, 28. junij 1899)

Jezus je za nas postal greh in prekletstvo (Iz 53,3-6; 2 Kor 5,21; Gal 3,13), da bi mi lahko živeli. To, kar je bilo doseženo pred skoraj dva tisoč leti na križu, je zdaj treba

uporabiti, uresničiti in vključiti v naše življenje, da bi bili obnovljeni po Božji podobi in imeli obilno življenje (Jn 10,10). Kristus je naš posrednik in priprošnjik (1 Tim 2,6), ker je naš Odrešenik. Njegovo posredovanje je nadaljevanje njegovega odrešilnega delovanja v naš prid in zajema njegovo delo za nas na križu. Potrebujemo njegovo smrt in življenje, da bi bili duhovno živi (Rim 3,24.25; Rim 5,10). Raoul Dederen poudarja osrednjo vlogo Kristusove smrti: »Medtem ko je bila njegova žrtev za greh enkrat za vselej opravljena na križu (Heb 7,27; Heb 9,28; Heb 10,11-14), vnebovzeti Kristus vsem daje na voljo koristi svoje spravne žrtve.« (Christ: His Person and Work, Handbook of Seventh-day Adventist Theology, (Hagerstown, MD: Review and Herald, 2000), str. 187.)

Vesoljna stabilnost

Celotno veselje je zaradi križa varno za vso večnost. Človeški jezik ne more opisati njegovih veličastnih in velikanskih koristi (Kol 1,19.20; Kol 2,15; Ef 1,10; 6,12; Flp 2,9.10). Zaradi Jezusove končne žrtve na Golgoti v nebesih ne bo več nikoli upora ali greha.

Ellen G. White primerno razloži, da je blaginja celotnega vesolja v vsej večnosti odvisna od Kristusovega dela, opravljenega na križu: »Ne le ljudje, ampak tudi angeli bodo Odrešeniku pripisovali čast in slavo, saj so tudi oni varni le zaradi trpljenja Božjega Sina. Prav zaradi učinkovitosti križa so bili prebivalci nepadlih svetov obvarovani pred odpadništvom. Prav to je učinkovito razkrilo Satanove prevare in ovrгло njegove trditve. Ne le tisti, ki so bili umiti s Kristusovo krvjo, ampak tudi sveti angeli so pritegnjeni k njemu z njegovim kronskim dejanjem, darovanjem svojega življenja za grehe sveta.« (Ellen G. White, neobjavljen rokopis, MS 41, 1892)

»Ko je Kristus zaklical: Dopolnjeno je', so nepadli svetovi postali varni. Zanje je bila bitka izbojevana in zmaga osvojena. Odslej Satan ni več užival naklonjenosti vesolja. Argument, ki ga je predložil, da je samoodpoved pri Bogu nemogoča in da jo zato neupravičeno zahteva od svojih ustvarjenih bitij, je bil za vedno odpravljen. Satanove zahteve so bile za vedno odpravljene. Nebeško veselje je bilo zavarovano v večni zvestobi.« (Ellen G. White, The Review and Herald, 12. marec, 1901, str. 271.)

»Angeli pripisujejo Kristusu čast in slavo, saj tudi oni niso varni, če ne gledajo trpljenja Božjega Sina. Prav zaradi učinkovitosti križa so angeli v nebesih obvarovani pred odpadništvom. Brez križa ne bi bili nič bolj varni pred zlom, kot so bili angeli pred Satanovim padcem.« (Ellen G. White, The Signs of the Times, 30. december, 1889, str. 345.)

Znanost križa

Ellen White pravi: »Božji čudovit namen milosti, skrivnost odrešitvene ljubezni, je tema, ki jo 'žele spoznati celo angeli' (1 Pt 1,12 EKV) in bo proučevana vse neskončne veke. Kristusov križ bo tako za odrešene kakor tudi za bitja, ki niso nikoli padla, predmet njihovega raziskovanja in njihova pesem.« (Jezusovo življenje, str. 11; glej tudi Veliki spopad med Kristusom in Satanom, str. 415.416.)

Ellen G. White nas opozarja, naj se sami učimo nauka o križu in ga posredujemo našim mladim: »Razodetje Božje ljubezni do človeka je osredotočeno na križ. Njegovega polnega pomena jezik ne more izreči, pero ne more prikazati, človeški um

ne more razumeti. . . . Kristus, križan za naše grehe, Kristus, ki je vstal od mrtvih, Kristus, ki se je vzpel v višave, je znanost o odrešenju, ki se je moramo učiti in jo poučevati.« (Ellen G. White, *God's Amazing Grace*, str. 178.) »Božja beseda naj bo hrana za duha in dušo mladih. Kristusov križ mora postati temelj vzgoje, središče poučevanja in raziskovanja.« (Ellen G. White, *Zdravje na dosegu roke*, str. 311)

Uporaba

1. Kaj pomeni naslednja izjava Ellen G. White, da »skrivnost križa pojasnjuje vse druge skrivnosti«?
2. Če bomo vso večnost preučevali znanost o odrešenju in vedno našli kaj novega, kar nas bo navdušilo in presenetilo, kaj nam to dejstvo pove o pomenu Kristusove smrti na Golgoti?
3. Pavel pravi, da je križ za nekatere ljudi neumnost, za druge pa kamen spotike. Za verne pa je »Božja moč in Božja modrost« (1 Kor 1,24). Kaj misliš, zakaj je Pavel upravičen do te trditve?

7. KRISTUS JE PREMAGAL SMRT

Ključna besedila: 1 Kor 15,4-28.32.42.49-56; Kol 1,17.18; Raz 1,17.18

Splošni pregled

Križ je Kristusova zmaga nad grehom, smrtjo in hudičem, njegovo vstajenje pa je vrhunec zmagoslavja. Smrt Jezusa ni mogla zadržati, saj nikoli ni storil greha in je bil v vseh svojih dejanjih brez greha. Jezusova smrt je osrednja točka njegovih dosežkov; vendar bi križ brez vstajenja postal le lepa filozofija nesebičnega služenja in ne bi imel odrešilnega pomena. Še več, križ brez vstajenja bi bil dokaz požrtvovalne ljubezni, vendar ne bi imel moči spremeniti življenja in ne bi mogel prinesiti odločne rešitve problema greha in smrti, saj ne bi bil sposoben zagotoviti večnega življenja za vernike (Rim 3,21-26).

Kristusovo vstajenje je ključnega pomena. Zaradi njegovega vstajenja lahko vstanejo tudi pravični. On ima in je ključ za odpiranje vseh drugih grobov! Apostol Pavel pojasni to resnico o Jezusu: »In on je glava telesa, cerkve; on, ki je začetek, prvorojenec izmed mrtvih, da bi bil on v vsem prvi.« (Kol 1,18) Kristus ima edinstven in nenadomestljiv položaj in avtoriteto, ker je Stvarnik. Doživel je vstajenje od mrtvih zaradi sodelovanja celotne Trojice (Jn 10,17.18; Apd 2,24; Rim 8,11; Gal 1,1). Ima moč, da ljudi obudi od mrtvih (Jn 11,25), ker je premagal smrt. Čeprav so nekateri vstali pred njim, na primer Mojzes in Lazar, so bili obujeni le v pričakovanju Kristusove zmagovite smrti (Ef 1,4; 1 Pt 1,20; Raz 13,8). Kristusovo popolno življenje, smrt in vstajenje so vzrok za novo življenje za vse, ki vanj verjamejo. Brez njegove smrti ni večnega življenja. Kakor je po Adamu prišla smrt, tako je po Jezusu Kristusu »vstajenje mrtvih« in v njem »bodo vsi oživiljeni« (1 Kor 15,21.22). Kristus je »prvina tistih, ki so pozaspali« (1 Kor 15,20).

Razlaga

Kristus je živ

»Jezus Kristus je vstal! On živi!« Ta razglasitev je bila zagotovo najbolj presenetljiva in vznemirljiva novica, ki so jo razglasili na dan vstajenja (Mk 16,6; Lk 24,34). Še danes je to najbolj izjemna novica evangelija. Jezusa ni več v grobu, ampak je vstal. Smrt Jezusa ni mogla zadržati, ker je bil pravičen in ni nikoli grešil (Jn 14,30; 2 Kor 5,21; Heb 4,15). Kristus je učencem večkrat napovedal svojo smrt in vstajenje, vendar ga učenci niso razumeli, saj se jim njegovo sporočilo takrat ni zdelo smiselno (Mt 16,21; Mr 8,31.32; Lk 18,31-34). Med zadnjo večerjo z učenci je Jezus napovedal, da bo ponovno živel, čeprav bo izdan in bo umrl: »Pravim vam pa, da odslej ne bom pil tega trtnega sadu do tistega dne, ko ga bom pil z vami novega v kraljestvu Očeta svojega.« (Mt 26,29; primerjaj z Mr 14,25)

Ko sodelujemo pri Gospodovi večerji, s svojim sodelovanjem govorimo, da verjamemo v Kristusovo vstajenje. Kot pravi Pavel: »Kajti kolikorkolikrat jeste ta kruh in pijete ta kelih, oznanjujete smrt Gospodovo, dokler ne pride.« (1 Kor 11,26) Ko se ljudje krstijo, s tem potrdijo tudi svojo vero v Kristusovo vstajenje in željo, da bi živeli novo življenje vere: »Ali pa ne veste, da smo se, katerikoli smo bili krščeni v Kristusa Jezusa, krstili v smrt njegovo? Pokopani smo torej bili z njim vred po krstu v smrt, da naj tako, kakor je vstal Kristus iz mrtvih po Očetovi slavi, hodimo tudi mi v novem življenju.« (Rim 6,3.4) Kristusov krst je tako spomin na njegovo smrt, pokop in vstajenje.

Po več kot 60 letih je apostol Janez srečal poveličanega Jezusa. Jezus se je prikazal Janezu in rekel: »In bil sem mrtev, in glej, živ sem na veke.« (Raz 1,18) V krščanstvu gre za življenje, ki ga prejmemo od Jezusa, ker je umrl za nas. To življenje nam lahko da, ker je bil obujen. Ker živi, lahko vse, kar je dosegel na križu, uporabi za nas s svojo posredniško službo za nas.

Evangelij po vstajenju (1 Kor 15)

Najboljša razlaga pomena Jezusovega vstajenja je zapisana v 1 Kor 15, kjer apostol Pavel razloži, zakaj je Jezusovo vstajenje tako pomembno. Pavel najprej navede zgodovinski razlog in trdi, da obstaja veliko prič Kristusovega vstajenja. Če bi njihovo pričevanje zavrnilo, bi bili vsi, ki so pričali, da so se srečali s Kristusom, lažne priče. Kristus se je prikazal Petru, apostolom, Jakobu, 500 ljudem in samemu Pavlu (1 Kor 15,5-8).

Nato se Pavel loti teološkega utemeljevanja v obrambo vstajenja in ponudi nekaj ključnih točk:

1. Ko ne bi bilo vstajenja mrtvih, potem tudi Jezus Kristus ni bil obujen (1 Kor 15,13.16).

2. Če Kristus ni bil obujen, potem je naše oznanjevanje zaman (1 Kor 15,14).

3. Če Kristus ni bil obujen, potem je naša vera zaman (1 Kor 15,14). Grški pridevnik *kenos* pomeni tudi »nekoristen« ali »prazen«. Naša vera izgubi svojo vsebino in moč, če je Jezus še vedno mrtev.

4. Če Kristus ni bil obujen, potem tudi mrtvi ne bodo obujeni (1 Kor 15,15). Po smrti ne bi bilo upanja.

5. Če Kristus ni bil obujen, smo lažne Božje priče, saj pričujemo o tem, da je Bog obudil Kristusa (1 Kor 15,15). Če torej Jezus ni vstal od mrtvih, potem je slika Boga in njegovega značaja izkrivljena in ga predstavljamo napačno. Vendar pa je Oče resnično obudil Kristusa od mrtvih.

6. Če Kristus ni vstal, je naša vera jalova (1 Kor 15,17). Pomen grškega pridevnika *mataios* je »brez vrednosti«. Naša vera v Boga ne bi imela nobenega pomena za naše življenje.

7. Če Kristus ni bil obujen, ni odpuščanja naših grehov in ostajamo v svojih grehah (1 Kor 15,17). Kot grešniki si zaslužimo zgolj smrtno obsodbo.

8. Če Kristus ni bil obujen, potem ni vstajenja mrtvih v Kristusu (1 Kor 15,18) in s tem večnega življenja.

9. Če Kristus ni bil obujen in če lahko le v tem življenju upamo na Kristusa, potem smo izmed vseh ljudi najbolj pomilovanja vredni (1 Kor 15,19). Pavel uporabi grški pridevnik *eleeinos*, ki pomeni »beden«. Če imamo torej le lep duhovni nauk o Jezusu, ki se nanaša le na to zemeljsko življenje, smo po Pavlovih besedah najbolj bedni, saj je bil Jezus križan in je umrl, zato je smrt neizogibno končna usoda vseh.

10. Če mrtvi ne bodo obujeni, potem »jejmo in pijmo, kajti jutri umremo« (1 Kor 15,32). Potem bi moralo biti vodilo našega življenja *carpe diem* (izkoristi dan), da bi izkusili vsaj malo sreče in radosti.

Nato Pavel ponazori vstajenje s praktično opazko iz sveta kmetijstva: »Kar ti seješ, ne oživi, če ni prej umrlo.« (1 Kor 15,36) Seme je treba najprej zakopati v zemljo, da bo pozneje v večjem obsegu rodilo novo življenje (tj. iz koščice bo zraslo celotno drevo). Čeprav bo naše umrljivo telo umrlo, bo od mrtvih vstalo neminljivo (1 Kor 15,42) zaradi Božje ustvarjalne moči. Takrat bomo »nosili podobo nebeškega« (1 Kor 15,49).

Ob drugem Kristusovem prihodu (1 Kor 15,23) bodo tisti, ki spijo v prahu, vstali »v hipu, v trenutku« (1 Kor 15,52), »to trohljivo mora namreč obleči netrohljivost in to smrtno obleči nesmrtnost« (1 Kor 15,53). »Smrt je pogoltnjena v zmagi« (1 Kor 15,54; primerjaj z Iz 25,8). Nato Pavel piše o veličastnem in zmagoslavnem kriku zmage (beseda »zmaga« je v tem zadnjem poglavju uporabljena trikrat): »Kje je, smrt, tvoja zmaga? Kje je, smrt, tvoje želo?« (1 Kor 15,55) Slava Gospodu, ker je zmaga nad smrtjo dana zvestim v Kristusu Jezusu. Kako hvaležni bi morali biti (1 Kor 15,57)!

Oznanjeno upanje

Apostol Pavel prve kristjane močno opominja na tiste, ki so preminili v veri in upali na Kristusovo pojavitev ob drugem prihodu. Pavel spodbuja tiste, ki so ostali, naj ne obupajo ali izgubijo upanja, saj imajo oni in mi upanje: »Nočemo pa, da bi ne vedeli, bratje, za pokojne, da se ne žalostite kakor tudi drugi, ki nimajo upanja. Kajti če verujemo, da je Jezus umrl in vstal, tako bo Bog tudi tiste, ki so zaspali po Jezusu, pripeljal z njim. To namreč vam pravimo po besedi Gospodovi, da mi živeči, ki preostanemo za prihod Gospodov, nikakor ne prehitimo teh, ki so zaspali. Kajti Gospod sam stopi doli iz nebes s poveljem, z glasom nadangela in s trobento Božjo, in mrtvi v Kristusu vstanejo najprej; potem bomo mi živeči, ki preostanemo, z njimi vred vzeti v oblakih Gospodu naproti v zrak; in tako bodemo vedno z Gospodom. Zato se tolažite med seboj s temi besedami.« (1 Tes 4,13-18) Opazite, da ob drugem prihodu Jezus ne bo hodil po zemlji, ampak bo ostal v zraku, ko bodo pravični mrtvi vstali in živi sveti spremenjeni. Vsi skupaj bodo vzeti h Gospodu v zraku, da bi bili z njim za vedno.

Tistim, ki umrejo v Gospodu, ni treba skrbeti za nič, saj bodo spet živeli. Janez razglaša: »Blagor mrtvim, ki umrjejo v Gospodu od sedaj. Dà, pravi Duh, odpočijejo se naj od trudov svojih, zakaj njih dela gredo za njimi.« (Raz 14,13)

Uporaba

1. Zakaj je Jezusovo vstajenje tako pomembno? Kaj če bi samo umrl za nas in nam samo pokazal, kako živeti poslušno, nesebično in ljubeče?
2. Kako obred krsta obeležuje Kristusovo vstajenje?
3. Kaj je s teološkega vidika pomembnejše: molitev Jezusa Kristusa v Getsemaniju, njegova smrt na križu na Golgoti ali njegovo vstajenje? Kaj je bilo in je središče vseh Kristusovih dejavnosti in zakaj?

8. NOVOZAVEZNO UPANJE

Ključno besedilo: 1 Kor 15,20

Splošni pregled

Novozavezna besedila o vstajenju od mrtvih, bodisi od Pavla in drugih apostolov bodisi od Jezusa samega, ne povedo ničesar o tem, da so nesmrtni duše ali duhovi že v nebesih. Novozavezno upanje je v vstajenju in drugem prihodu.

Besedila, omenjena v tej lekciji v povezavi s stanjem mrtvih, so naslednja:

- *Hebrejcem 11,39-40*: junaki vere ne prejmejo svoje nebeške nagrade, dokler mi ne prejmemo svoje.

- *1 Jn 5,11-12*: to besedilo uči, da imajo večno življenje samo tisti, ki so v Kristusu. Zato je jasno: nimamo nesmrtni »duše«, kajti samo ljudje, ki se odločijo za Kristusa, bodo prejeli večno življenje.

1 Korinčanom 15,12-19: naše upanje na večno življenje in vstajenje izhaja iz Jezusovega vstajenja. Če takrat ne bomo vstali, to pomeni, da Kristus ni vstal. Če je to res, potem vsi umremo in ostanemo mrtvi za vedno.

- *Janez 14,1-3*: Jezus je obljubil, da nam bo pripravil prostor in se vrnil po nas. Ta obljuba ne bi bila potrebna, če bi bili že v nebesih.

- *Janez 6,35-54*: Jezus štirikrat reče, da ga bo (ljudi) obudil poslednji dan. Če bodo ljudje obujeni, potem se morajo po smrti vrniti v življenje, kar izključuje, da bi živeli neke drugje kot duše/duhovi.

- *1 Tesaloničanom 4,13-18*: Bog bo obudil umrle vernike, z njimi pa se bodo srečali tisti, ki bodo takrat še živi. Končno vstajenje ne bi bilo pomembno, če bi bile duše že v nebesih.

- *1 Kor 15,51-55*: »skrivnost« je preobrazba pravičnih, ki bodo živeli ob drugem prihodu. Vstajenje mrtvih in preobrazba živih pravičnih se zgodita istočasno.

Razlaga

Poglejmo si podrobneje 1 Kor 15, saj sta dva odlomka, ki jih preučujemo v tej lekciji, prav iz tega poglavja. 15. poglavje je polno informacij o Jezusovem vstajenju, našem vstajenju in o tem, kako bomo ob drugem prihodu vsi spremenjeni in dobili nesmrtna telesa (1 Kor 15,35-44). Kljub temu bomo lahko imeli nesmrtnost zgolj zato, ker nas bo ohranjala Božja moč.

»Odsotnost smrti ne pomeni, da bo človeško življenje neodvisno od Boga, ki edini poseduje neizposojeno, prirojeno nesmrtnost (1 Tim 6,16). Poveljani ljudje bodo še naprej odvisni od Stvarnika, ki jih bo podpiral in ohranjal pri življenju.« (Roy E. Gane, »At-one-ment Forever in God's New Heaven and New Earth,« Salvation: Hanna, Darius W. Jankiewicz in John w. Reeve (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2018), str. 254.)

Reka življenja in drevo življenja, omenjena v Razodetju 22, dokazujeta, da bodo ljudje vedno odvisni od vira življenja, Boga. On bo tudi njihova luč (Raz 22,5), čeprav to ne pomeni, da sonca in lune ne bo. Dejstvo, da bodo ljudje jedli sadje z drevesa in pili vodo iz reke,

dokazuje, da bodo ljudje vstali v telesni obliki in ne bodo le breztelesni duhovi. Ljudje bodo vstali, »da bi večno živeli v telesni obliki, ne s sedanjim naravnim/neduhovnim (gr. *psuchikos*) telesom (*soma*), ki razpade in umre, ampak s telesom (*soma*), ki je nesmrtno, ker je duhovno (*pneumatikos*; 1 Kor 15,44; prim. kontekst v vr. 42-43, 45-54). Telo se spremeni (v. 52), a oseba ne postane breztelesni duh.« (Gane, »At-one-ment Forever in God's New Heaven and New Earth«, v: Salvation, v knjigi Odrešenje: Obrisi odrešenja, Ljubljana: Odrešenje: Obrisi odrešenja. Adventist Soteriology, str. 254.)

1 Kor 15

V 1 Korinčanom 15 Pavel obravnava napačno prepričanje, da v prihodnosti ne bo vstajenja telesa. Ta zmota izhaja iz helenističnega gnostičnega prepričanja o nesmrtni duši, ki so ga nekateri ali mnogi korintski verniki gotovo sprejeli. Pavel trdi, da je zanikanje telesnega vstajenja za vernike zanikanje Jezusovega telesnega vstajenja. Če ljudje ne bodo telesno vstali, potem očitno tudi Jezus ni vstal (1 Kor 15,12-19). In če je tako, potem bi nas morali bolj kot kogarkoli drugega gledati z usmiljenjem, ker verjamemo v laž in posledično nikomur od nas ne bodo odpuščeni naši grehi. Tistim, ki smo živi, in tistim, ki so umrli, zato nimamo upanja na večno življenje.

Namesto tega pravi, da je Jezus »prvina« tistih, ki so pozaspali (umrli). »Kakor namreč v Adamu vsi umirajo, tako bodo v Kristusu tudi vsi oživljeni, vendar vsak po vrsti: najprej kot prvina Kristus, potem pa tisti, ki so Kristusovi, ob njegovem prihodu.« (1 Kor 15,22.23). Prispodoba izhaja iz prve žetve. Tako kot je najprej prišel prvi sad/plod, ki je naznanil, da bo kmalu sledila celotna žetev, tako je bil Kristus prvi in potem bo nastopila žetev. Žetev bodo vsi tisti, ki »mu pripadajo«.

Grška beseda za prvine je *aparche* in pomeni »prve sadove«, nato »sorazmerni dar« iz zaslužka (zahvalna daritev) ali pa »daritev«. Izraelci so »prvino«, prvi snop žetve, darovali v templju in duhovnik je z njim mahal pred Gospodom. Vsa ta dejanja so se zgodila 16. nisanu in so bila obljuba polne žetve.

Zanimivo je, da je bil Jezus obujen 16. nisanu. Zato je služil kot obljuba, prvi snop, prvina polne žetve vseh vernikov, ki bodo nekega dne prav tako vstali. Vendar je pomembno, da opazimo, da se žetev pojavi šele, »ko spet pride«. Torej ni žetve, ki bi bila fizično že pripravljena v nebesih, razen tistih, za katere je rečeno, da so vstali ali bili vzeti naravnost v nebesa, kot so Enoh, Elija in Mojzes, ter tistih, ki so bili ob Kristusovem vstajenju obujeni od mrtvih (Mt 27,52). Jezusova »pot novosti življenja« (Rim 6,4) kaže na novo življenje in vstajenje vseh vernikov.

Čeprav Pavel pravi, da bodo »vsi oživljeni«, s tem nikakor ne namiguje, da bodo vsi dobili večno življenje. Pavel ni verjel v univerzalno odrešenje (Rim 2,5-12; Ef 5,6; 2 Tes 1,6-10) in jasno pove, da bodo ob drugem prihodu vstali tisti, ki so »v Kristusu«. Pavel v svojih pismih uporablja besedno zvezo »v Kristusu«, da označi tesen odnos in enotnost med vernikom in Jezusom. Pavel poudarja, da je Kristusovo vstajenje doseglo več kot le to, da je Kristus oživel. Kristusovo vstajenje je priskrbelo večno življenje vsem, ki verujejo vanj.

»Nato bo dovršitev.« (1 Kor 15,24) Za konec je značilno uničenje »vsake oblasti, avtoritete in moči«, kar se nanaša na Satanove kneževine in oblasti. Pavel uporablja izraza oblast in moč za človeško oblast in demonske moči (Rim 13,1-3; Ef 1,21; Ef 6,12). Ob drugem prihodu bo nad Satanom in vsemi, ki mu pripadajo in so se odločili slediti poti zla in uničenja,

izvršena božanska sodba. Pavel dodaja: »Kot zadnji sovražnik bo uničena smrt.« (1 Kor 15,26) To izkoreninjenje se bo zgodilo šele po tisočletju (Raz 20,1-10), ko bodo hudobni obujeni v življenje in pokazali, da je Bog pravičen, ko uničuje zlo. Potem bodo umrli v večnem ognju. Ta ogenj je večni, ker večno trajajo njegove posledice. Iz te smrti ni vrnitve.

Ko Pavel razloži, da bo ob vstajenju v resnici vstalo telo, in uporabi prisposodbo posejanega semena, ki bo zraslo v rastlino, tudi če bo zakopano v zemljo, nadaljuje, da bo vstalo telo novo telo (1 Kor 15,35-41). Seme ne predstavlja odrasle rastline oziroma ni videti kot rastlina, v katero zraste, in vendar se seme spremeni v rastlino. Na enak način bomo prejeli novo telo.

Na tej točki Pavel izpostavi štiri razlike, ki jih lahko pričakujemo ob vstajenju pravičnih mrtvih. Prvič, telo na zemlji je minljivo, podvrženo boleznim in smrti, vendar bo postalo neminljivo. Drugič, iz sramote bomo prešli v povečano telo: sramota zato, ker smo grešni, toda vstalo telo ne bo nosilo omejitev greha, ampak bo popolno. Tretjič, naša telesa so šibka, ker greh vpliva na vse, tudi na našo zmogljivost, da se upremo grehu; namesto tega pa bodo naša telesa vstala v moči. Nazadnje, naravno telo bo spremenjeno v duhovno telo.

V naslednjih vrsticah Pavel razloži razliko med naravnim in duhovnim telesom. Prvič, ne smemo domnevati, da Pavel želi reči, da je samo naravno telo pravo telo, ne pa tudi duhovno, samo zato ker bo duhovno telo osvobodeno prekletstva greha. Naravno telo podedujemo od Adama po padcu (z omejitvami, kot so bolezen, lakota, bolečina, utrujenost in smrt), medtem ko duhovno telo dobimo po Jezusu: »Prvi človek Adam je postal živa duša, poslednji Adam pa oživljajoči duh.« (1 Kor 15,45) Adamu je bilo dano življenje, Kristus pa daje življenje. Kristus ni samo pasivno prejel življenja, ampak podeli večno življenje vsakomur, ki veruje vanj. Telo, ki bo dano vernikom, je duhovno, nebeško telo, kar pomeni, da je obdarjeno s Kristusovo duhovno naravo in ne z grešno človeško.

Po tej razlagi Pavel vodi bralce skozi eksegezo »skrivnosti«, ki je nauk, da »bomo vsi spremenjeni« (1 Kor 15,51). Ob drugem prihodu bodo tisti, ki bodo z Jezusom preneseni v oblake, sestavljeni iz dveh skupin na zemlji: tistih, ki so umrli, in tistih, ki so še živi. »Sprememba« bo pomenila telesno vstajenje za umrle v Kristusu in telesno preobrazbo pravičnih živih. Obe skupini se bosta spremenili iz umrljive v nesmrtno »hipoma, kakor bi trenil z očesom, ob glasu poslednje trobente« (1 Kor 15,52).

Smrt bo izgubila svoje želo in svojo zmago (1 Kor 15,55). Greh povzroča smrt. Je smrtonosni strup. Toda zaradi smrti na križu in vstajenja je Kristus zmagal nad grehom in smrtjo. Imamo zanesljivo obljubo večnega življenja, spremenjenih nebeških teles ter konca greha in smrti, vse zato ker je Kristus vstal od mrtvih.

Uporaba

1. Kakšno upanje v 1 Kor 15 je namenjeno prav tebi? Katere vrstice te nagovarjajo in zakaj?

2. Jezus je bil prvina žetve, kar nas prepričuje o resničnosti, da bo sledila nadaljnja žetev vernikov, ki bodo vstali. Ob drugem prihodu bodo verniki vstali in bodo vzeti v nebesa. Česa se veseliš ob drugem Kristusovem prihodu? Videti Jezusa? Videti svoje ljubljene? Spoznavanja dogajanja v ozadju? Česa drugega? Svoja pričakovanja in hrepenenja podeli z razredom.

3. Ob drugem prihodu bomo vsi spremenjeni. Naša minljiva in smrtna telesa se bodo spremenila v neminljiva in nesmrtna. Ali je razvoj našega značaja zdaj pomemben za prihodnost? Pojasni. Kako nam vedenje, da bomo nekega dne obujeni, pomaga, da se danes v življenju bolje odločamo?

9. PROTISLOVNI ODLOMKI?

Ključno besedilo: Luka 16,19-31

Splošni pregled

Ta lekcija obravnava svetopisemske odlomke, za katere nekateri menijo, da spodbujajo nesmrtnost duše in/ali obstoj večno gorečega pekla. Besedila so naslednja:

1. *Luka 16,19-31*: prilika o bogatašu in ubogem Lazarju. Čeprav nekateri trdijo, da je ta prilika dobesedni opis posmrtnega življenja, nadaljnje preučevanje sobesedila pokaže, da je Jezus namesto tega uporabil priliko (a) da bi pokazal, da bogastvo ne zagotavlja nebes, in (b) da bi ljudi pozval k poslušnosti Svetemu pismu.

2. *Luka 23,43*: Jezus reče razbojniku na križu: »Danes boš z menoj v raj«. Če to primerjamo z drugimi odlomki, v katerih Jezus pravi, da na nedeljo vstajenja še ni šel k Bogu (Jn 20,17), in z njegovo izjavo, da bomo z njim, ko se bo vrnil po nas (Jn 14,1-3), je jasno, da Jezus ne obljublja, da se bosta z razbojnikom srečala v nebesih ta dan. Pač pa bo tat odšel z Jezusom v nebesih po vstajenju. Celoten Kristusov stavek je jasen: »Danes ti pravim: boš z menoj v raj.«

3. *Filipljanom 1,21-24* in *1 Tes 4,13-18*: Pavel pravi, da se veseli, da bo »z Gospodom«, vendar preprosto ne vključuje časa, ki je pretekel med njegovo smrtjo in vstajenjem.

4. *1 Pt 3,13-20*: Kristusovo oznanjevanje »duhovom v ječi ... v Noetovih dneh« ne pomeni, da je Jezus osebno izročil sporočilo neposlušnim predpotopnežem v peklju, ampak pomeni opozorilo o ječi greha, ki ga je po Noetu izrekel Božji Duh.

5. *Razodetje 6,9-11*: Duše mučencev, ki pod žgalnim oltarjem kličejo po pravici, se ne nanašajo na dobesedne duše; so simbol tistih, ki so bili umorjeni zaradi svoje zvestobe Bogu.

Razlaga

Poglejmo nekoliko globlje dve besedili iz te lekcije: (1) bogataš in Lazar (Lk 16,19-31) in (2) duše mučencev, ki kličejo po maščevanju (Raz 6,9-11).

Bogataš in Lazar (Lk 16,19-31)

Jezus je povedal priliko o bogatašu in Lazarju, da bi pokazal resnost naših odločitev, ko smo živi. Jezus te prilike ni povedal zato, da bi nam dal informacije o življenju po smrti. Tega, čemur smo tukaj izrekli svojo zvestobo, najsi bo Kristusu ali ne, po smrti ne moremo spremeniti (Heb 9,27).

Poleg tega prilika opozarja, da če osebi ni mar, da bi poučevalo Sveto pismo, je tudi to, da bo videla nekoga vstati od mrtvih, ne bo prepričalo, da bi verjela. Z drugimi besedami, če ima oseba dostop do Svetega pisma in kljub temu ne prilagodi svojega vedenja, potem tudi če bi nekdo prišel k njej z novico o strašnem peklu, to še vedno ne bi spremenilo ničesar. Jezus jasno pove, da ima oseba bodisi odprto srce za Boga bodisi otrdelo srce, in le odnos ali mehko srca do Boga je tista, ki vodi k spreobrnjenju in spremenjenemu življenju (Ezk 36,26.27). Nimamo izgovora, saj imamo vsi potrebo po Pismih, ki nam govorijo o Bogu (Lk 16,29-31).

Nič v kontekstu te prilike ne kaže, da bi se Jezus ukvarjal s stanjem mrtvih. Namesto tega Jezus v prejšnjem besedilu pridiga o sebičnosti, nepoštenem dobičku in oskrbništvu – predvsem v zvezi z ravnanjem z denarjem. Nato preide na zgodbo o bogatašu in Lazarju ter poudari, da bogastvo ne zagotavlja srečne večnosti v nebesih. Z drugimi besedami, večno življenje temelji na sprejemanju Kristusovega odrešilnega dela za nas. Mojzes in preroki so kazali na Mesija.

Nekateri ugovarjajo, da te zgodbe ne bi smeli imenovati prilika, ker se začne z »Živel je bogataš«, namesto da bi se določilo, da gre za priliko. Vendar ta argument ne vzdrži, saj obstajajo tudi druge prilike, ki se začnejo na enak način, na primer prejšnja, ki se začne z istim stavkom »Živel je neki bogataš« (Lk 16,1).

Tudi podrobnosti zgodbe izpodbijajo domnevo, da gre za dobesedni opis gorečega pekla. Prvič, nemogoče bi bilo, da bi se nekdo, ki je živ zažgan, počutil osveženo, če bi mu jezik ohladil prst, ki je bil namočen v vodo. Poleg tega bi zaradi majhne razdalje med nebese in »peklom« bilo nemogoče, da bi kdo užival v nebesih, če bi se lahko kadarkoli in kjerkoli tik ob sebi pogovarjal z ljubljeno osebo, ki večno gori. Obljuba iz knjige Razodetje, da v nebesih ne bo več bolečine, žalosti in solz, se ne bi nikoli uresničila (Razodetje 21,4).

Lahko smo hvaležni, da ta prilika ne predstavlja resničnosti. Služimo Bogu, ki nikogar ne muči večno. Roy Gane je naštel tri glavne težave, ki jih prinaša večno goreči pekel:

»1. Ali bi Bog s sadežem drevesa življenja hranil brezbožne, da bi jih ohranil pri življenju v peklu? Če bi, bi bilo to v nasprotju s svetopisemskim naukom, da imajo pravico do tega sadja samo tisti, ki so rešeni (Raz 22,14). Razmislite o 1 Mz 3, kjer je Bog grešnemu Adamu in Evi preprečil dostop do drevesa življenja prav zato, da bi jima preprečil večno življenje (Raz 22,22-24), zaradi česar sta umrla (1 Mz 5,5 glede Adamove smrti).

2. 'Ognjeno jezero', ki uniči hudobneže, v Razodetju 20 pokriva obsežno območje na zemeljski površini okoli novega Jeruzalema (Raz 20,8-10). V Razodetju 21–22 ni nobenega podatka, da bi raztopljeno 'jezero' ostalo trajna značilnost nove zemlje.

3. Tisti, ki so vrženi v 'ognjeno jezero', trpijo 'drugo smrt', ki je zadnja smrt (Raz 20,14.15; Raz 21,8). Zato umrejo; ne živijo večno v peklenem trpljenju.« (Roy E. Gane, *At-one-ment Forever in God's New Heaven and New Earth, Salvation: Contours of Adventist Soteriology*, str. 255, 256.)

Duše mučnikov (Raz 6,9-11)

Glede na sklicevanja na »zaklane« in »kri« je tukaj mišljen oltar za žgalno daritev in ne kadilni oltar. Ker je bila pod oltarjem izlita kri živali, je bila kri svetnikov tako simbolično ponujena Bogu kot žrtev. Svetniki pod oltarjem so umrli zaradi svojega zvestega pričevanja za evangelij. Čeprav je njihova smrt tragedija, je hkrati tudi zmago slavje, saj so umrli v Kristusu (Raz 14,13).

»Duše« ne kličejo po maščevanju, temveč po pravni pravici. »Bog je zaprosen, naj izvede pravni postopek, ki bo pripeljal do rabsodbe, ki bo opravičila njegove mučeniške svetnike.« (Joel N. Musvosvi, *Vengeance in the Apocalypse*, Andrews University Seminary Doctoral Dissertation Series 17 (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1993), str. 232). Svetniki so bili preganjani po krivici in so umrli, ker so bili zvesti Bogu in predani

gorečemu oznanjevanju evangelija. Opravičilo, po katerem kličejo, je njihovo lastno, pa tudi, in to je najpomembnejše, želijo, da se pokaže Božji značaj kot zvest, svet in pravičen.

Obstaja več razlogov, zakaj teh svetnikov ne smemo razumeti kot dobesedne »duše«, ki kličejo k Bogu, temveč kot simbolni prikaz krvi svetnikov, ki kliče po pravici.

Prvič, pomembno je, da je bil oltar za žgalno daritev na zunanjem dvorišču templja, saj to, kot poudarja Ranko Stefanović, pomeni, »da se tukaj prikazani prizor ne odvija v nebeškem templju, ampak na zemlji.« (Revelation of Jesus Christ: Commentary on the Book of Revelation, 2nd ed., (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2009), str. 244.) Zunanje dvorišče je torej simboliziralo zemljo. Zato »duše pobitih« kličejo z zemlje in zato to ne morejo biti duše, ki so »žive« v nebesih.

Drugič, ko svetniki dobijo bela oblačila, ki predstavljajo Kristusovo pravičnost, je mučencem rečeno, naj »še malo počakajo«, dokler ne bodo pobiti vsi njihovi sodelavci, njihovi bratje in sestre, kot so bili ubiti oni (Raz 6,11). Dobesedno jim je rečeno, naj »še malo počivajo«. Beseda za »počivati« je *anapauo* in se prevaja kot »počivati, osvežiti se, se ustaviti ali celo umreti«. Uporabljena je tudi v Razodetju 14,13: »Blagor mrtvim, ki odslej umirajo v Gospodu! Da, govori Duh, odpočijejo (*anapau*) naj se od svojih naporov; kajti njihova dela gredo z njimi.« Ta skupina se ponovno pojavi, ko bodo ob drugem prihodu ponovno oživiljeni: »Videl sem duše tistih, ki so bili obglavljeni zaradi Jezusovega pričevanja ... Oživel so in kraljevali s Kristusom tisoč let.« (Raz 20,4) Jasno je, da so na tej točki »oživel«. Niso bili že žive duše/duhovi, sicer ta izjava ne bi bila potrebna. Tako opis njihovega »počivanja« še nekaj časa v kombinaciji z idejo »spanja«, ki se v Svetem pismu uporablja za smrt, bralca napeljuje k razumevanju, da naj bi obglavljeni svetniki še nekaj časa ostali v svojih grobovih; to je, do drugega Kristusovega prihoda.

Uporaba

1. Ker je glavni namen zgodbe o bogatašu in Lazarju, da se držimo naukov Svetega pisma in jim dovolimo, da spremenijo naše življenje, o čem ti mora spregovoriti Bog? Kaj mu moraš dovoliti? Gre za kopičenje materialnih stvari in bogastva ter razkošno življenje kakor pri bogatašu iz prilike, ali gre za nekaj povsem drugega? Morda sebičnost na drugačen način? Hrepenenje po tem, kar imajo drugi, namesto zadovoljstva? Miselnost, da je moje mnenje in moj način najboljši? Na katerem področju v svojem življenju potrebuješ Božjo spreminjajočo moč? Vzemi si čas, da v molitvi to predaš Bogu.

2. Mučeniške smrti si ne želimo. Vendar je Jezus rekel: »Kdor najde svoje življenje, ga bo izgubil, in kdor izgubi svoje življenje zaradi mene, ga bo našel.« (Mt 10,39) Lahko bi nas tako skrbelo za življenje, da bi pozabili na svoje poslanstvo, da drugim povemo o Jezusu. Kako lahko to poslanstvo ohranimo na prvem mestu?

3. Česa se lahko naučimo o razliki med klicem po človeškem maščevanju in klicem k Bogu, da izvrši božansko pravico? Kako lahko stvari bolj prepustimo Božjim rokam in mu zaupamo, da bo poskrbel za stvari v našem življenju?

10. PEKLENSKI OGENJ

Ključna besedila: Izaija 66,23.24; Daniel 12,2

Splošni pregled

Večna usoda pravičnih in hudobnih je opisana v ostrem nasprotju. Prva skupina prejme večno življenje, druga pa bo doživela bolečo Božjo obsodbo in bo popolnoma uničena. Velika laž o večni kazni in večnem trpljenju hudobnih v peklju temelji na satanski prevari, ki je bila izrečena v rajskem vrtu (1 Mz 3,4): »Nikakor ne bosta umrla.«

Ključni besedili nasprotujeta nesvetopisemskemu nauku o nesmrtnosti duše. Na podlagi prve laži, da neposlušnost ne prinese smrti, je zgrajena še ena prevara: ko umreš, je mrtvo le tvoje telo, ne pa tudi tvoj duh. Če ima torej človek nesmrtno dušo ali duha, ki ne more umreti, bo Bog grešnika večno kaznoval v mučnem peklenškem ognju. Ta grozljivo negativen pogled prikazuje Boga kot pošast in tirana. Druga izmišljena in zelo priljubljena laž zavaja ljudi, saj jim daje lažno upanje, da bodo po smrti šli skozi proces očiščevanja in izboljšanja, ki se bo končal z rešitvijo in večnim življenjem v rajju. Ta laž odpravlja odgovornost za osebna dejanja v tem življenju.

Razlaga

Različni pogledi na kazen v peklu

V krščanstvu med seboj tekmujejo trije pogledi na večni ogenj v peklu. Oglejmo si jih.

1. *Tradicionalistični pogled: peklenški ogenj, ki muči za vedno in brez prenehanja.* Pekel obstaja kot resničen kraj nekje v podzemlju, kjer pravi ogenj večno muči nesmrtnne duše. V skladu s tem stališčem zavestno trpljenje brezbožnih nastopi takoj po smrti in traja vso večnost.

2. *Pogojevanje ali pogled anihilacionista: ognjeno jezero nepovratno in popolnoma uniči hudobneže, zle angele in hudiča na zadnji sodbi.* Ljudje po svoji naravi niso nesmrtni in nimajo nesmrtnih duš. Kot grešniki so obsojeni na večno smrt, če ne sprejmejo Jezusa Kristusa za svojega osebnega Odrešenika. Nesmrtnost je pogojena s prejemom Božje milosti in verovanjem v Jezusa (Jn 3,16; Jn 5,24; Rim 3,21-31; Ef 2,1-10). Pekel ni kraj, kamor gredo zlobne duše ali duhovi takoj po smrti, ampak je razumljen kot »ognjeno jezero«, v katerem bodo brezbožni ob koncu človeške zgodovine popolnoma uničeni (Mal 4,1; Mt 25,41; 2 Tes 1,6-10; Raz 20,9.10.14.15). Ta ogenj, pripravljen za hudiča in padle angele, jih bo skupaj z brezbožnimi uničil ob zadnji ali izvršilni sodbi. Učinki ognja so dokončni. Nihče ne more pogasiti plamenov, medtem ko ti opravljajo svoje delo. Ogenj ima večne posledice in bo dosegel svoj namen: uničenje zla, greha, smrti, hudobnih, upornih angelov in samega Satana. Rezultat je opisan kot »druga smrt«, od katere ni odrešitve ali pobega; druga smrt je popolno izkoreninjenje zla.

3. *Restavratski ali univerzalistični pogled: v končni fazi peklenški ogenj očisti in odreši vse.* Univerzalisti trdijo, da bodo na koncu rešeni vsi ljudje, tudi hudobni, zli angeli in Satan, saj jih bo peklenški ogenj očistil. To razumevanje temelji na spoznanju, da po smrti nesmrtna duša hudobnih ljudi ne more takoj v nebesa, ampak bo trpela v ognju Božje sodbe.

Ta ogenj jih bo postopoma očistil, nato pa bodo ob nekem prihodnjem času (natančen trenutek bo odvisen od posameznikovega odziva na ta proces očiščevanja) vsi končno odrešeni.

Za oceno teh treh različnih pogledov glej Jiří Moskala, »The Current Theological Debate Regarding Eternal Punishment in Hell and the Immortality of the Soul«, *Andrews University Seminary Studies*, letnik 53, št. 1 (2015): str. 91–125.

Problematična besedila

Obstaja nekaj težavnih svetopisemskih besedil v zvezi z naukom o peklu, ki jih je treba razložiti, ker je njihov pomen pogosto vzet iz konteksta:

1. *Njihov črv (ličinke) ne umre (Iz 66,24)*

Kako naj razumemo svetopisemski stavek »njihov črvi [hebrejsko: *tola'im*], [brezbožne mrtve], ne umre«? V kontekstu Izaije 65 in 66 so hudobni tisti, ki ne služijo Gospodu in so se mu uprli (Iz 66,3) ter jih nazadnje »sodi Gospod« (Iz 66,16). Prvič, opis je fizičen. Ti hudobni so vidni in imajo fizična telesa. Črvi ne prežijo na duše ali nematerialne duhove umrlih. Drugič, svetopisemsko besedilo nikjer ne predpostavlja, da so ti črvi obdarjeni z nesmrtnostjo. Črvi ne prejmejo dara večnega življenja. Niso del božanskega čudeža. Tretjič, ta podoba črvov, ki jedo mrtva telesa hudobnih, je prispodoba iste vrste kot podoba ognja, ki ne bo ugasnil.

2. *In njihov ogenj ne ugasne (Iz 66,24)*

»Ko bodo odhajali, bodo videli trupla ljudi, ki so se mi uprli. Njihov črv ne umre in njihov ogenj ne ugasne, gnusoba bodo vsemu mesu.« (Glej tudi Iz 66,15.17.) Ugasniti ogenj pomeni pogasiti ga, preprečiti, da bi gorel ali ustaviti ga, preden dokonča svojo nalogo. Ogenj, ki »ne bo ugasnil«, torej pomeni, da ogenj ni ugasnil, ker ni moči, ki bi mu preprečila, da doseže to, kar ogenj naravno doseže: popolno uničenje. Ognju se ni mogoče upreti ali ga zavrniti. Tako je pomen podobe očiten: ti mrtvi nimajo možnosti, da bi ponovno zaživel. Sodba nad temi hudobnimi je dokončna in pomeni, da Božja sodba uničenja ne bo obmirovala, dokler ne bo dosežena popolna dovršitev. Iz te dokončne smrti ni izhoda. Nihče ne more rešiti hudobnih pred tem strašnim koncem. Noben preobrat ni mogoč. Sodba je dokončna in uničenje popolno. Ne bo prekinjeno, dokler telesa ne propadejo; zato je končna usoda hudobnih nepreklicna in trajna. Barry Webb o besedilu iz Iz 66,24 sklene: »V sedanjih obliki se zdi, da besedilo bolj prikazuje izničenje kot večno mučenje. Telesa so mrtva.« (*The Message of Isaiah: On Eagles' Wings* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1996), str. 251.)

Prerok Izaija pojasnjuje dokončno in popolno uničenje Edoma in ga opisuje z znanimi besedami o ognju, ki bo pogoltnil Edom. Ogenj gori noč in dan; »ne bo ugasnil«; »njegov dim se bo dvigal na veke«; in se tako spremeni v »gorečo smolo« (Iz 34,9.10). Ta podoba je pozneje vzeta in jasno uporabljena v Razodetju 14,10.11 in Razodetju 20,10 v besedilih, ki so polni simbolike. Jezik je metaforičen in kaže na Božjo obsodbo nepovratnega in popolnega uničenja. Podobno pravi tudi Ezekiel: »Tako govori Gospod Bog: Glej, v tebi zanetim ogenj in použil bo v tebi vsako zeleno in vsako suho drevo. Plameneči plamen ne bo ugasnil in osmodili se bodo v njem vsi obrazi od juga do severa. Vse meso naj vidi, da sem ga jaz, Gospod, vžgal; naj ne ugasne.« (Ezk 21,3.4; glej Jer 7,20)

Ralph Bowles svojo razlago Razodetja 14,11 sklene takole: »Tradicionalno branje elementov te vrstice spregleda obrnjeno vzporedniško strukturo enote iz Raz 14,9-11. Ko kiazem razberemo, vidimo, da pomen besedila ne daje nobene potrditve za 'večno mučenje'. Nasprotno, to besedilo se dobro prilega razlagi o pogojni nesmrtnosti. Po tem mnenju bo Bog svoje sovražnike končno in v celoti postavil pred sodbo, posledica tega pa bosta popolno uničenje in izumrtje.« (Ralph G. Bowles, Does Revelation 14:11 Teach Eternal Torment? Examining a Proof- text on Hell, Evangelical Quarterly 73, št. 1 (januar 2001): str. 36.)

Ogenj, ki ga razumemo kot Božjo sodbo, pomeni, da je učinek takega ognja več in da za zlo ni povratka. Usoda zla bo pod Božjim nadzorom vso večnost, nikoli se ne bo ponovilo, za večno je ustavljeno in ni ga več. Njegovo uničenje je popolno. Bog ne bo čudežno ohranil večnega ognja ali na kakršenkoli način v posebni večni obliki vzdrževal hudobnežev, padlih angelov in hudiča, da bi jih večno kaznoval. Ta prevara je zelo špekulativen pristop k svetopisemskemu nauku o izvrševanju božanske sodbe. Kakor je pred Luciferjevim uporom proti Bogu v nebesih vladala popolna harmonija, tako bo tudi v prihodnje popolna harmonija, ko bo uničeno zlo v vseh njegovih oblikah.

3. *Večno, za vedno*

Beseda za vedno ali večno (hebrejsko *'olam*) je v Svetem pismu zelo relativna. Ima tri različne možne pomeni; nanaša se lahko na (1) večnost z začetkom in koncem (na primer sužnji v 2 Mz 21,6; duhovništvo v 2 Mz 40: 4 Mz 25,13); (2) večnost z začetkom, a brez konca (večno življenje vseh odrešenih; glej Mr 10,30; Jn 3,16.36; Jn 5,24); in končno (3) večnost brez začetka in brez konca (samo za Boga samega; glej 1 Tim. 6,16; primerjaj s Mz 33,27). Besedilni kontekst vedno določa natančen pomen izraza »večni«. Vernim je nesmrtnost dana kot dar po Kristusu Jezusu (Jn 11,26; Kol 3,3.4).

4. *Beseda "gnusoba" v Dan 12,2*

»Mnogi izmed teh, ki spijo v prahu zemlje, se bodo prebudili; nekateri za večno življenje, drugi pa za sramoto in večno gnusobo.« (Dan 12,2) Beseda gnusoba (hebrejsko: *dera'on*, gnus, odpor, stud) se uporablja v hebrejskem Svetem pismu le v Danielu 12,2 in v Izaiji 66,24. Pomen tega izraza nam razkrije sobesedilo: besedili govorita o obsodbi v povezavi s sodbo in vstajenjem. Daniel govori o večni obsodbi in sramoti za hudobneže, Izaija pa razlaga, da bodo hudobni uničeni, saj nihče ne more preprečiti požiralnemu ognju, da ne bi izpolnil svojega namena izbrisa. Uporni, nespokorjeni ljudje so obsojeni na večni neobstoj, pravičnim pa je dano večno življenje.

Uporaba

1. Kakšna je razlika med priljubljenim pogledom na pekel in svetopisemsko podobo ognjenega jezera? Ali je ognjeno jezero nekaj resničnega ali samo pesniška prisposoba? Pojasni.
2. Kako lahko razredu s preprostimi besedami pojasniš, da ljudje ne gredo ob smrti v pekel ali nebesa? Kako je lahko ta informacija veselo sporočilo?
3. Ali se lahko izognemo peklenskemu ognju? Zakaj da ali ne? Če da, pojasni, kako Bog v našem življenju uresničuje to možnost.

11. PREVARE ČASA KONCA

Ključno besedilo: Efežanom 6,11

Splošni pregled

Naš svet vse bolj sprejema nadnaravne pojave. Morda vsi poznamo koga, ki je že kot otrok omenil, da je komuniciral z umrlim sorodnikom, sodeloval v seansi (priklic mrtvih) ali se igral z duhovno tablo Ouija. V nekaterih trgovinah z oblačili v Združenih državah Amerike je mogoče najti knjige z mistično tematiko ali karte tarot (igralne karte, ki se uporabljajo za pogled v preteklost, sedanost ali prihodnost), ki so navidezno enako razširjene kot knjige o katerikoli drugi temi. Če to združimo s priljubljenimi mediji, ki v oddajah in filmih redno prikazujejo »duše« ali komunikacijo z mrtvimi, ni presenetljivo, da so takšne manifestacije spiritizma postale »normalne«.

Misticizem, pripovedi o izkušnjah z roba smrti, vera v reinkarnacijo, nekromantija, čaščenje prednikov in spiritizem prispevajo k normalizaciji takšnih stvari v naši družbi in k zmedbi glede posmrtnega življenja. Toda Bog vse, kar je povezano s spiritizmom, jemlje zelo resno in Sveto pismo nas izredno ostro svari pred takšnimi praksami, saj gre za Satanovo prevaro. Knjiga Razodetje prej navedenim opozorilom dodaja, da se bo ob koncu časa Satanovo zavajajoče delovanje samo še povečalo (glej zlasti Raz 9,5.6.10.11.19; Raz 12,9; Raz 16,13.14). Zato je izredno pomembno, da imamo orožje proti takšnemu zavajanju. Biti moramo utemeljeni v Božji besedi in napolnjeni s Svetim Duhom, da bi se lahko držali resnice in da ne bi podlegli Satanovim spletkam.

Razlaga

V tej lekciji se bomo osredotočili na to, kaj lahko naredimo, da se utrdimo proti Hudičevim zvijačam. Poglobili se bomo v Ef 6 in Pavlove besede o Božjem orožju.

Božje orožje (Ef 6,10-18)

Pavel v pismu Efežanom uporabi več prispodob za cerkev. Najprej imenuje cerkev Božji tempelj (Ef 2,19-22); Cerkev je zgradba, ki je bivališče Boga v osebi Svetega Duha. Drugič, cerkev je Kristusovo telo (Ef 4,1-16), v katerem naj bi delovali skupaj, pri čemer naj bi vsak opravljal svoj del, da bi rastle v Kristusu. Tretjič, cerkev je Kristusova nevesta (Ef 5,25-27) s Kristusom kot ženinom, ki jo pripravlja zase (On je tisti, ki deluje v vsakem od nas, ga spreminja in spreobrača). Zadnja Pavlova prispodoba je, da je cerkev kot vojska (Ef 6,10-17). Ta vojska je dobro pripravljena na boj.

Pavel najprej spodbudi vernike, naj »sprejemaj[o] moč v Gospodu in v sili njegove moči« (Ef 6,10). Prva beseda za močan je *endunamoo*, ki ima osnovni pomen biti sposoben nekaj narediti ali imeti moč, da nekaj naredimo. Pavel torej spodbuja vernike, naj verjamejo, da imajo moč, ki jo potrebujejo, da storijo, kar je treba storiti v duhovni bitki, ki divja v našem svetu. To moč imajo zaradi Kristusove »sile moči«.

Po tem pozivu Pavel pravi vernikom, naj si nadenejo Božje orožje (Ef 6,11). Pavel uporablja slog starozaveznih bojnih govorov (5 Mz 20,2-4; 2 Krn 20,13-19; 2 Krn 32,6-8), da bi vernike navdihnil in spodbudil k zaupanju v to, kar lahko stori Bog. Toda Pavel določa, da je namen polne oborožitve, »da se boste mogli upirati hudičevim zvijačam« (Ef 6,11). Beseda

za načrte je *methodeia*, kar pomeni »premetenost«. V Novi zavezi je uporabljena samo še enkrat, in sicer v pismu Efežanom: »Tako ne bomo več nedorasli otroci, ki jih premetava in kot valove razburka vsak veter nauka v človeški zvižčnosti in pretkanosti, v blodnem zavajanju.« (Ef 4,14) V tem besedilu Pavel primerja našo izgradnjo cerkve v edinost v veri in spoznanju Boga z našo podobnostjo otrokom, ki jih pritegne vse, kar se sliši dobro, a v resnici prihaja od Satana. Apostol Pavel tudi opozarja vernike, naj bodo budni, »da nas ne bi ukanil Satan. Njegove misli pa nam niso neznane ...« (2 Kor 2,11).

Hudičeva prevara je resnična in nevarna ter prisotna v vseh časih. Vendar pa nam knjiga Razodetje pravi, da je kača razjarjena in polna besa, ker »ve, da ima le malo časa« (Raz 12,12). Zato je razumljivo, da bolj ko se bližamo koncu, bolj je Satan besen, razjarjen in tudi bolj zaposlen. Pavel v svojih knjigah pogosto uporablja besedo »stati« (Rim 14,4; 1 Kor 16,13; Flp 1,27; Flp 4,1; 1 Tes 3,7.8) in poziva vernike, naj stojijo trdno in vztrajno. V tem odlomku Pavel štirikrat uporabi besedo stati (Ef 6,11.13.14). Ponovi jo vedno znova, da bi poudaril, da morajo stati v Kristusu. Da bi se trdno uprli hudičevim spletkam, morajo nadeti Božje orožje.

Zanimivo je, da Pavel ne pravi, da se morajo verniki boriti proti hudiču, ampak da morajo trdno stati. Zakaj? Ker je Bog tisti, ki se bori. Pravzaprav je Bog že zmagal na križu in z vstajenjem, zato je končna zmaga ob njegovi vrnitvi zagotovljena. Moramo le odločno stati in se držati Boga in njegove besede.

Pavel nadaljuje, da se ne borimo proti mesu in krvi, ampak proti silam teme (Ef 6,12). Beseda boj izvira iz besede *pale*, ki pomeni »bojevati« ali »spopad«. Zanimivo je, da se ta beseda v Novi zavezi pojavi le enkrat, in sicer prav tu. Morda smo zavedeni, da mislimo, da se borimo z ljudmi, a se v resnici borimo s satanskimi silami. Vesoljni spopad je spopad z vsemi satanskimi silami, ki so opisane z različnimi izrazi, morda zato da bi pokazali, kako velika je grožnja.

Ker ne vidimo nevidnega sveta, zlahka pozabimo, da sovražnik in njegovo nasprotovanje Bogu sploh obstajata. Pavel ni naiven glede boja med dobrim in zlom. Z njim se je v času svoje službe srečal že večkrat; Satan ga je leta in leta poskušal uničiti. Tako je Pavel doživel brodolome, bil pretepen, kamnan in preganjan iz mest, pri čemer se je marsikaj od tega zgodilo večkrat. Pavel poudarja, da proti njemu niso bili samo ljudje; za nasprotovanjem je bila sila zla. In vendar mu je Bog vedno znova dajal moč, da je nadaljeval, in tako se njegova želja po oznanjevanju Besede ni zmanjšala.

Orožje je prispodoba za ohranjanje različnih vidikov Božje besede in za zaupanje v Boga. Metafora temelji na podobi orožja rimskega vojaka. Pas resnice (Ef 6,14), pripet okoli pasu, nas opominja, kako nujno se moramo oprijeti resnice in je ne izpustiti, »da bi tudi sami postali sodelavci resnice« (3 Jn 1,8). Prsni oklep pravičnosti (Ef 6,14) nas spodbudi k razmišljanju o tem, kaj je Kristus storil za nas, saj smo pokriti z njegovo pravičnostjo, ker svoje lastne ne moremo izdelati. Kristus je tisti, ki nas s svojo navzočnostjo preoblikuje. Za naše čevlje potrebujemo pripravljenost evangelija miru (Ef 6,15). Ta primer je edino mesto v Svetem pismu, kjer se evangelij imenuje evangelij miru. Evangelij, veselo sporočilo o Jezusu, prinaša mir tistim, ki sprejmejo Jezusa v svoje življenje. Pavel nam pravi, naj sami sprejmemo evangelij, pa tudi, naj ga ponesejo, kamorkoli gremo, in njegovo upanje ponudimo drugim. Ščit vere (Ef 6,16) služi ustavitvi puščic hudobnega.

Hudič za vsakega od nas ve, na kaj v našem značaju naj cilja, da bi se spotaknili in padli: za nekatere so to neprijazne besede, za druge alkohol ali spolnost. Vendar pa vzeti ščit v

roke pomeni, da rečemo NE dvomu, grehu in skušnjavi, ker zaupamo, da ima Bog moč, ki jo potrebujemo. Obljubil je, da je On močan, ko smo mi šibki (2 Kor 12,10). Čelada odrešenja (Ef 6,17) nas spominja na upanje na večno življenje zaradi Kristusove žrtve in vstajenja. Zagotovilo o odrešitvi ohranja naše misli mirne. Nazadnje, meč Duha (Ef 6,17), ki je Božja beseda, kaže, da potrebujemo Sveto pismo kot orožje proti hudičevim zvijačam. Zato je učenje svetopisemskih vrstic na pamet ključnega pomena. Če v eni roki držimo ščit vere, v drugi pa Božjo besedo (meč), potem nimamo proste roke, s katero bi lahko pobrali maščevanje, zlobo, odrezavost, nemoralnost, neetično vedenje, skušnjavo, poželenje, sovraštvo ali prevaro. Če bi kot orožje uporabljali zgolj vero in Besedo, ne bi tako pogosto padali v obup in malodušje.

Pavel nam ob koncu tega besedila pravi, naj vedno molimo, in sicer v Duhu (Ef 6,18). Če ne želimo nasedati Satanovim spletkam, moramo moliti. Moliti moramo za Svetega Duha; moliti moramo za moč, da bi zdržali; moliti moramo za moč proti skušnjavam; moliti moramo za modrost, da bi se odločali z Bogom; moliti moramo za ljubezen do ljudi; moliti moramo za večjo vero; moliti moramo za pogum, da bi govorili o Kristusu. Satan nas želi prestrašiti ali zvabiti stran od Boga z obljubami o zabavi, vznemirjenju in svobodi, toda Bog nas želi opremiti, da bomo stali v Kristusu, kajti resnična svoboda in sreča prihajata samo od Boga.

Uporaba

1. Za kaj v svojem življenju potrebuješ moč, da bi se za to zavzel ali temu uprl? Ali se moraš za nekoga ali nekaj zavzeti ali pogumneje oznanjati Kristusa? Moli, da te Bog oboroži s svojim orožjem, pri tem pa poimenuj vsak element in prosí Boga, naj ti ga nadene. Poskusi to moliti vsak dan en mesec, da opaziš razliko v svojem življenju.
2. Pomisli na nekoga, ki ga osebno poznaš, in se bori proti Satanovim zvijačam. Zdaj si vzemi čas in moli, da mu Bog nadene Božje orožje. Ponovno imenuj vsak element in moli, da mu ga Bog nadene, tako da bosta um in srce te osebe spremenjena in varna pred hudičevimi napadi.

12. SVETOPISEMSKI POGLED NA SVET

Ključna besedila: 1 Mz 2,7; Lk 2,52; Rim 8,4-14; 1 Kor 2,16; Flp 2,5

Splošni pregled

Svetopisemski pogled na svet nasprotuje grški filozofiji dualizma, ki pravi, da je telo slabo, duh pa dober. Dualizem trdi, da je v smrtnem telesu zaslužnjena večna duša, ki bo osvobodjena ob smrti vsakega človeka, ko bo ta živel večno.

Ta pogled je v nasprotju z jasnim svetopisemskim naukom, po katerem je Bog ustvaril vse zelo dobro, tudi naša telesa. Ustvarjeni smo bili v odvisnosti od Boga, zato smo bili ustvarjeni brez prirojene nesmrtnosti. Življenje ni v nas, ampak nam je dano od zunaj, in ko živimo v tesnem odnosu z Bogom, se to življenje ohranja za vedno. Bog je ljudi ustvaril kot žive duše (1 Mz 2,7). Nesmrtnost ni v nas, marveč nam jo nenehno zagotavlja sam Gospod, ki je zunanji vir.

Svetopisemski pogled na človeško naravo je enotnost vseh vidikov našega obstoja, in sicer telesnega, duševnega/intelektualnega, čustvenega, hotenjskega, duhovnega in družbenega, ki ne obstajajo ločeno ali neodvisno drug od drugega. Vse je naš Stvarnik, Bog, združil v čudovito in nerazdružljivo enotnost in vse mora biti posvečeno od Boga (1 Tes 5,23). Ko človek umre, noben od teh vidikov ni več dejaven (Prd 9,5.6).

Naše bitje je celota in Bog želi spremeniti naše bitje. Da bi dosegel to preobrazbo, nam govori. Ellen G. White poudarja, da Gospod z nami komunicira po naših možganih: »Možganski živci, ki komunicirajo s celotnim sistemom, so edini medij, prek katerega lahko Nebesa komunicirajo s človekom in vplivajo na njegovo notranje življenje.« (Testimonies for the Church, zv. 2, str. 347.) Zelo pomembno je, da imamo Kristusov um, da bi lahko razumeli njegovo besedo. Ko Božja beseda prebiva v nas in nas nenehno vodi, tedaj lahko moč Svetega Duha preoblikuje naš um. »Božjo besedo lahko razumemo samo z razsvetljenjem Duha, po katerem je bila dana.« (Pot h Kristusu, str. 122) Pavel pojasnjuje: »In nikar se ne prilagajajte temu svetu, ampak se tako preobražajte z obnovo svojega uma, da boste lahko razpoznavali, kaj hoče Bog, kaj je dobro, njemu všečno in popolno.« (Rim 12,2)

Razlaga

Življenje v skladu z Duhom

Duhovna razsežnost našega življenja je izredno pomembna in jo je treba ustrezno gojiti. Da bi nam pomagal pri razumevanju in opravljanju te naloge, apostol Pavel ostro primerja življenje po mesu in življenje po Duhu (Rim 8,4-6). Meso in Duh si stojita nasproti: mesena narava človeštva nasproti duhovni naravi, ki jo obnavlja Sveti Duh (Rim 8,9-11). Gojenje našega duhovnega življenja zahteva pozornost na vseh vidikih našega bivanja, vključno z našimi stališči in motivi. Izbirati moramo med Bogom ter njegovimi vrednotami in grehom ter samim seboj, s katerim zadovoljujemo poželenja mesa, kot so poželenje, pohlep, zavist, jeza, ošabnost in prevlada. Pavel nam zagotavlja, da tiste, ki dovolijo Bogu, da jih spremeni, ki svoje misli usmerijo k stvarju Duha in k temu, kar je zgoraj (Kol 3,2), vodi Duh. Ti verniki so Božji otroci (Rim 8,5.14). Ezekiel govori o izbiri, ali živeti s kamnitim srcem ali s srcem iz mesa

(Ezk 36,26), tj. biti dovzeten za Božji glas, pripravljen na spremembe in odprt za pomoč ljudem v stiski ali ne. Samo nebeški kirurg lahko uspešno opravi to presaditev človeškega srca.

Telesno-fizični vidik

Ljudje so meso (1 Mz 6,3); so tudi prah, vzeti iz zemlje, in v prah se vrnejo (1 Mz 3,19). Ta aksiom pomeni, da smo krhki in smrtni. Kljub temu Pavel spodbuja vernike, naj se napolnijo Duha, da bi v svojem telesu služili in poveličevali Boga: »Mar ne veste, da je vaše telo tempelj Svetega Duha, ki je v vas in ki ga imate od Boga? Ne pripadate sebi, saj ste bili odkupljeni za visoko ceno. Zato poveljučujte Boga v svojem telesu.« (1 Kor 6,19.20) Prav tako Pavel pojasnjuje, kaj bi moral biti naš življenjski cilj: »Najsi torej jeste ali pijete ali delate kaj drugega, vse delajte v Božjo slavo.« (1 Kor 10,31)

Duša/srce – čustveni, intelektualni in hotenjski vidiki

V hebrejskem Svetem pismu je pojem srca poudarjen v številnih verzih. Bog navaja, da bo s svojimi nauki, milostjo in Duhom preoblikoval človeška srca (Jer 31,33): »Svojo postavo bom dal v njihovo notranjost in v njih srce jo bom zapisal.« »Svojega duha denem v vašo notranjost in storim, da se boste ravnali po mojih zakonih, se držali mojih odlokov in jih izpolnjevali.« (Ezk 36,27) V Svetem pismu srce predstavlja več kot le fizični organ, ki črpa kri; simbolizira sedež čustev, kraj, kjer se odločamo o stvareh, kjer čutimo in razmišljamo. Predstavlja naše notranje življenje, globoko življenje naših motivov, ciljev in želja.

Vidik duše

Ustvarjeni smo bili kot družabni; nobena oseba ni izoliran otok zase. Ustvarjeni smo bili z družbeno razsežnostjo. Družabno življenje je zelo pomemben vidik našega obstoja in za zdravo ravnovesje v življenju moramo gojiti smiselne odnose z drugimi ljudmi in služiti drug drugemu, kot je to počel Kristus (Mt 20,28). To se je dobro pokazalo v Jezusovem otroštvu – kako je napredoval in vsestransko rasel v življenju: »Jezus pa je napredoval v modrosti, rasti in milosti pri Bogu in pri ljudeh.« (Lk 2,52,). Kristusovo življenje je bilo v ravnovesju, saj so se vsi vidiki njegove osebnosti – duševni, telesni, duhovni in družbeni – razvijali v popolni harmoniji.

Kristusov um

Apostol Pavel jasno pove, da naj bi bil vsak vernik duhovna oseba. Kristusov um imamo lahko le, če duhovne stvari razločujemo duhovno in nas vodi Božji Duh (Rim 8,14). »Kdo je namreč spoznal Gospodov um, da bi njega učil? Mi pa imamo Kristusov um.« (1 Kor 2,16). Na ta način imamo lahko vpogled v Božji um, tako da lahko spoznamo njegovo razmišljanje.

»To mislite v sebi, kar je tudi v Kristusu Jezusu.« (Flp 2,5) Ekumenski prevod prevaja to besedilo takole: »Isto mišljenje naj bo v vas, ki je tudi v Kristusu Jezusu.« (Flp 2,5 EKV) Razmišljati moramo v skladu z Božjim načinom. Jezus je Petra okaral zaradi njegovega pozemskega razmišljanja: »Ker ne misliš na to, kar je Božje, ampak kar je človeško.« (Mt 16,23)

Antropološke študije in nevroznanost

Nedavne študije teološke antropologije dajejo odlične nove poglede na umrljivost celotnega človeškega bitja. Raziskave potrjujejo svetopisemski nauk. David P Gushee piše: »V nasprotju z grškim pojmovanjem, da telo razpade, jaz pa odplava v nebesa, se zdi, da svetopisemsko (zlasti judovsko) razumevanje ne predvideva tako ločenega obstoja med telesom in dušo ali duhom. Ko umremo, umre celota.« (Only Human: Christian Reflections on the Journey Toward Wholeness (San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2005), str. 49.)

Nancey Murphy zajema telesne in relacijske funkcije našega obstoja ter poudarja tudi človekovo moralno odgovornost. Namesto duše uporablja pojem »jaz«: »Izraz jaz se v psihologiji in filozofiji uporablja na različne načine. Tukaj ne gre za vprašanje, kaj pomeni biti jaz. Prej gre za vprašanje, ali imamo predstavo o sebi.« (Murphy, Nonreductive Physicalism, v: In Search of the Soul: Four Views of the Mind-Body Problem, ur. Joel B. Green in Stuart L. Palmer (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2005), str. 124.) Murphy trdi, da so ljudje fizični in da »so možgani tisti, ki opravljajo delo, ki je bilo nekoč pripisano umu ali duši« (In Search of the Soul: Four Views of the Mind-Body Problem, str. 132.). Kakšna osupljiva potrditev tega, kar je izjavila Ellen G. White (glej citat v razdelku Splošni pregled).

Joel Green, ki se ukvarja z nevroznanostjo in svetopisemskimi študijami, pravi, da potrebujemo boljše razumevanje svetopisemske antropologije. Zagovarja biblični celostni pogled na človeštvo. Poudarja, da so ljudje celota in nimajo ontološko ločene duše, zato upravičeno zanika, da duša po fizični smrti živi v »vmesnem stanju« (Body, Soul, and Human Life: Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2008, str. 177–180.) Green svojo študijo zaključí z upanjem na vstajenje in odločno izjavi: »Nič v ustvarjenem človeškem bitju ni po svoji naravi nesmrtno. Vstajenje in utelešeno posmrtno življenje sta Božje delo, božanski dar.« (Body, Soul, and Human Life, str. 175.)

F. F. Bruce primerno izjavlja: »V svetopisemski rabi nesmrtnost po naravi pripada samo Bogu, sicer pa pripada samo tistim, ki jim jo Bog da. Ko gre za človeška bitja, je nesmrtnost v Svetem pismu predvidena za telo in ne za dušo. V naši zahodni kulturi je misel in jezik o nesmrtnosti v veliki meri določil Platonov nauk o nesmrtnosti duše. Toda vsak poskus združevanja Platonovega nauka z naukom Svetega pisma lahko privede le do zmede. Platon namreč z nesmrtnostjo ni mislil tega, kar mislijo svetopisemski pisci, in to, kar je Platon mislil z dušo, ni to, kar z dušo mislijo svetopisemski pisci. Za kristjana je upanje na nesmrtnost povezano s Kristusovim vstajenjem.« (Foreword, George Wisbrock, Death and the Soul; Oakbrook, IL: ZOE-Life Books, 1990, str. i.)

Uporaba

1. Predstavljaš si, da je tvoj prijatelj obupan, razočaran in potr. Kako mu lahko pomagaš pridobiti zaupanje v življenje in upanje?

2. Individualizem, egocentričnost in sebičnost ubijajo vse smiselne odnose, ki temeljijo na zaupanju in žrtvovanju. Kako lahko zgradiš pomembno družabno življenje z ljudmi okoli sebe?

3. Ellen White piše: »Če bi več mislili in govorili o Jezusu, a manj o sebi, bi bolj čutili njegovo navzočnost. ... Križani Kristus bi moral biti predmet našega razmišljanja, naših pogovorov in veselega navdušenja.« (Pot h Kristusu, str. 114.116.) Kako lahko praktično oznanjamo Kristusa, kadar jemo ali se družimo z ljudmi?

4. Kako lahko imaš Kristusov um? Od česa je to odvisno in kako lahko to razviješ?

5. Ker Bog komunicira z nami prek občutljivih živcev v naših možganih, kako jih lahko zaščitimo in ohranimo v najboljši kondiciji?

13. SODBA

Ključna besedila: Izaija 35,4; Daniel 7,9.10.13.14.22.26.27; Razodetje 20,7-15.

Splošni pregled

Bog je naš sodnik (Iz 35,4). Kot naš Sodnik je pri svoji sodbi nepristranski. To je dobra novica za nas. Kot padla bitja z nepopolno presojo in nagnjenostjo k pristranskosti in predsodkom smo nagnjeni k temu, da nekatere ljudi prepeljemo v nebesa, drugim pa vstop zavrnemo. Bog pozna človeška srca, razmišljanje in motive, zato lahko samo On vsakemu človeku izreče nepristransko in pravično sodbo.

S svojimi sodbami Bog obnovi svojo slavo in upraviči svoj značaj. To počne odkrito in dosledno, tako da lahko vsi vedo, kdo je (Ps 34,8). Bog želi, da bi vsa razumna bitja v vesolju razumela njegove namene in vedela, da z zlom ravna pravično, da brezbožne ustrezno kaznuje in grešnike pravično rešuje (Ez 18,21.23.32; Ez 33,11; prim. 3:21-26).

Evangelij se skladno z Božjo sodbo osredotoča na odrešenje grešnikov, ki se spreobrnejo, in tako predstavlja veselo sporočilo o Bogu ljubezni, ki iz svoje ljubezni sodi in prinaša trajno rešitev za težavo smrti, trpljenja, bolečine, nepravičnosti in nasilja, ki so posledica greha (Rim 6,23; 2 Tes 1,9; Raz 21,3.4).

Na koncu bo Bog v celoti obnovil harmonijo in mir v celotnem vesolju (Ef 1,10). Zlo in vse ali kdorkoli, ki se z njim povezuje, bo odpravljeno in uničeno (Mt 25,41.46; Raz 20,13-15). Vsakdo, ki se je popolnoma in prostovoljno podredil Bogu in ga priznal za svojega Stvarnika, Odrešenika, Gospoda in Kralja, bo prejel večno življenje ter mu veselo služil in ga častil za vedno (2 Mz 34,6.7; Dan. 7,14.27; Nah 1,7; Jn 3,16.17; Ef 1,4-10; Flp 2,10.11; Raz 15,3.4). Tako bo prvotno bogato življenje v veselju, sreči in miru ponovno vzpostavljeno in nikoli več ga ne bo motila nobena oblika neposlušnosti ali upora (Nah 1,9; Jn 10,10; Rim 2,7; 1 Tim. 1,16; 2 Tim. 4,7.8; Tit 2,11-14).

Razlaga

Osrednja in vesoljna sodba na križu

Pri ustvarjanju rešitve problema greha je Bog mojster oblikovalec. Kristusova smrt na križu je samo središče rešitve. V dogodku na križu se razkrivajo različna potrdila in sodbe: (1) Bog je bil opravičen – Golgota dokazuje, da je Bog Bog ljubezni, resnice, pravičnosti, svetosti, reda in svobode ter zagotovilo miru, veselja in blaginje (Ps 51,4; Jn 3,16; Rim 3,21-26); (2) Satan je bil sojen in obsojen (Jn 16,11; Heb 2,14); (3) greh je bil sojen in obsojen (Rim 8,3); (4) človeštvu je bilo sojeno in njegovo obsodbo je Kristus prevzel nase (Iz 53,4-6, 2 Kor 5,21, Gal 3,13), za tiste, ki sprejmejo Jezusa Kristusa za svojega osebnega Odrešenika, pa je bilo zagotovljeno večno življenje (1 Jn 5,12.13). Bog želi, da bi vsak človek živel (Ezek. 18,30-32; 1 Tim 2,2.3).

Predadventna ali preiskovalna sodba

Sveto pismo priča, da bo glavni namen nebeškega sodišča, ki ga bo sklical Bog pred svojim drugim prihodom (Dan 7,9.10.13.14.22.26.27; Raz 11,19; Raz 14,7; prim. Mt 22,1-14), pravno in večno zagotoviti naš prostor v nebeški družini. Jn 14,2.3 nam zagotavlja, da Jezus ne gradi naših mest v nebesih kot mojster graditelj, ki bi za nas oblikoval lepo hišo ali двореc (to bi lahko storil v nekaj sekundah), ampak nam pravno zagotavlja naš prostor v nebesih pred predstavniki celotnega vesolja. Ta pravni postopek traja veliko časa, kot je razvidno iz Daniela 7,9.10.13.14.22.26.27. Jezus kot prava Priča pošteno predstavlja naše posamezne primere in pred celotnim vesoljem razglasi, da smo kot ti, vanj verujejo, njegovi, da smo sprejeli njegovo smrt, ki nas je očistila greha, njegova milost nam zadostuje in moč njegove milosti deluje v nas.

Jezus zagotavlja naše odrešenje zakonito, odkrito in javno, pa tudi na ogled vsem prebivalcev vesolja, tako da nihče v večnosti ne bo nikoli podvomil, da je bilo nekaj storjeno na skrivaj ali pristransko. Jezus je jasen, da so rešeni ljudje vredni zaupanja in da ustrezajo nebeški družini, saj je neverjetna Božja milost milost preobrazbe, ki jih spreminja. Bog želi, da bi bili sprejeti v nebesa brez kakršnihkoli dvomov ali vprašajev.

Glede na naravo te preiskovalne sodbe jo lahko imenujemo tudi potrditvena sodba, ki potrjuje, zapečati in ratificira, kar je bilo storjeno v času življenja osebe. Afirmativna sodba je potrditev življenjskih odločitev.

Za razlago različnih vidikov predadventne sodbe lahko uporabimo različne izraze: (1) afirmativna sodba – zlasti z vidika odrešenih, saj Jezus sprejme njihov primer in pred vesoljem potrdi naš odnos z njim; (2) sodba razodetja, ker Jezus celotni nebeški družini razkrije, kdo so pravi Božji sledilci, in razkrinka antikrista, ki se igra Boga in njegovega zastopnika odrešitve; (3) demonstrativna sodba – Bog nebeškim bitjem predstavi dejstva in jim pokaže naš odnos do njega, njegove postave, ljudi, narave in greha ter razloži, kako ravna z grehom, zlom, hudičem in vsemi, ki so sledili Satanu; (4) raziskovalna sodba – ker angeli in nebeška bitja potrebujejo to sodbo, da bi dobili dodaten vpogled v veliki boj in zakaj Bog nekatere reši, drugih pa ne sprejme v nebesa. Knjige se tako odprejo zaradi nebeških prebivalcev (Dan 7,10) in jim pokažejo nepristranskost Božjih odločitev.

Predadventna sodba ne izreče nove sodbe, sodbe, ki bi bila v nasprotju s tem, kar doživljamo v vsakdanjem življenju. Jezus bo potrdil Božje odrešilno delovanje ali obsodbo določene osebe. Ni se nam treba bati Božje predadventne sodbe, saj na tej sodbi nebeškemu svetu potrdi, razkrije, razpre in pokaže odločitve, ki smo jih zanj sprejeli v času svojega življenja. Našim odločitvam ne bo dodal ničesar drugega, prav tako jih ne bo spremenil. Kot zvest in resničen priča za svoje ljudstvo, da smo njegovi (Rim. 8,31; Raz 3,14).

Poslednja sodba ali sodba o izničenju

Končna sodba na zemlji se bo odvila ob koncu tisočletja, ko bodo brezbožni vstali. Zberejo se, da bi napadli Boga in njegovo ljudstvo v Novem Jeruzalemu (Raz 20,7-10; Raz 21,1-3). Sam Bog sedi na velikem belem prestolu in sodi vsem nespokorjenim bitjem (Raz 20,11.12). V luči križa se bo pokazala zgodovina greha in odrešenja. Prikazana bo vsaka stopnja upora proti Bogu, kakor tudi njegov čudoviti načrt odrešenja – od začetka Satanovega upora v nebesih vse do Jezusove skrajne daritve na križu in do končne zmage ob drugem prihodu. Vsi hudobni bodo videli svoje življenje v luči križa.

Jezusov križ bo dvignjen nad Božji prestol, kot piše Ellen White: »Nad prestolom se je prikazal križ; kakor v panoramskem pregledu so se videli prizori Adamove skušnjave in padca ter zaporedje dogodkov vzvišenega odrešitvenega načrta.« (Veliki boj, str. 425.426) Brezbožni bodo videli, kaj je Bog počel za njihovo odrešenje, koliko priložnosti so zavrnil, kako so v svojem ponosu in nevednosti prezirali njegovo milost. Njihova trma in brezbržnost bosta ostro razkrinkani in videli bodo pravo naravo svojega upora.

Satan bo vse grešnike popeljal v zadnji obupan napad na sveto mesto. S tem se bo njihov hudobni značaj še enkrat dokazal in pokazal. Tudi najboljše informacije o Bogu, njegovem značaju in dejanjih ne bodo spremenile teh bitij. Hudobni so v vsej svoji notranjosti. Obstaja samo ena rešitev: uničenje zla v vseh njegovih oblikah. Z neba bo prišel ogenj, ki bo dokončno odpravil greh, zlo in upor (Raz 20,9.10). Ta očiščevalni ogenj bo predstavljal uničujočo sodbo, dokončno, večno in nepovratno smrt. Za tiste, ki so zavrnil Jezusa kot svojega Odrešenika in se držali svojega trmastega vedenja, ni upanja. Njihova narava je bila uničevati. Bog mora zato iz ljubezni uničiti te uničevalce. Narava te sodbe je dokončna usmrtitev. Bog se mora odzvati na uničujoče vedenje nespokorjenih ljudi, hudobnih angelov in hudiča. Če se ne bi odzval, bi zlo zmagalo, življenje pa bi bilo ogroženo in nazadnje izničeno. Greh, grešniki in hudič s svojimi angeli so izbrisani, zemlja pa očiščena zla (Raz 20,9.13-15; prim. 2 Pt 3,7, 10-13).

Po tem, ko je odrezal, kar je bolno in grešno brez možnosti ozdravitve, Bog deluje kot ponovni Stvarnik življenja. Ustvaril bo novo nebo in novo zemljo (Razodetje 21-22). Odrešitev in življenje bosta zagotovljena za vso večnost. Greh se ne bo nikoli več pojavil. Vsa inteligentna bitja v vesolju bodo iz ljubezni in hvaležnosti zvesto služila Bogu, ker poznajo Božjo dobroto, ljubezen, pravičnost in resnico. Ljubezen, mir, harmonija, veselje, pravičnost, svoboda, red in resnica bodo vladali vso večnost. Boga kot Gospoda gospodov in Kralja kraljev bodo vsi ljubili, občudovali, mu sledili, mu bili poslušni in ga častili na veke vekov (Dan 7,27; Razodetje 21-22).

Tako je teologija Božje sodbe končno razodetje in prikaz Božje ljubezni, resnice in pravičnosti (Flp 2,10.11; Raz 15,2-4). Božja vladavina je odprta; Božja pota so prikazana in dokazana kot prava in pravična. Bog je pravičen in opravičuje grešnike, ki so ga sprejeli, mu zaupali kot svojemu osebnemu Odrešeniku in rekli NE problemu greha, hudobije, Satana in padlih angelov.

Uporaba

1. Zakaj je Božja sodba tako potrebna in ključna v kontekstu velikega boja in zanimanja vesolja za vprašanje greha?
2. Kako razlikujemo med božanskimi pozitivnimi sodbami in negativnimi sodbami?
3. Kako živeti v pričakovanju Božje sodbe ne da bi se je bali?

14. VSE DELAM NOVO

Ključna besedila: Izaija 65,17-25; Raz 21 do 22

Splošni pregled

Naša zadnja lekcija govori o kristjanovem končnem upanju in hrepenenju po času, ko bo Bog vzpostavil eshatološko nova nebesa in novo zemljo. Vsa stara ureditev našega grešnega sveta bo izginila. Naša grešna preteklost nas ne bo več vznemirjala, vse naše napake, grehi in prestopki pa bodo izbrisani. Vse stiske, razočaranja in rane bodo ozdravljeni.

Po tisočletju bo Bog obrisal naše solze in veliki boj bo končan. Bog bo vse ustvaril na novo. V tej pokrajini bodo vladali ljubezen, sreča, mir in veselje. Bog bo vzpostavil nova nebesa in novo zemljo z novo kakovostjo življenja. Bolnišnice, zapori in pokopališča ne bodo več potrebni, saj ne bo bolečin, bolezni, trpljenja, nasilja, zločinov, izkoriščanja ali smrti (Raz 21,4.5). Novi Jeruzalem bo »prebivališče Boga med ljudmi. In prebival bo z njimi, oni bodo njegova ljudstva in Bog sam bo z njimi, njihov Bog« (Raz 21,3). Življenje na zemlji bo dih jemajoče in kar se da zadovoljujoče. To, kar nam je Bog razodel o njem, presega našo domišljijo, saj bo v njem »prestol Boga in Jagnjeta, ki mu bodo služili njegovi služabniki. Gledali bodo njegovo obličje in njegovo ime bo na njihovih čelih. Noči ne bo več in ne bodo potrebovali ne luči svetilke ne sončne luči, kajti razsvetljeval jih bo Gospod Bog in kraljevali bodo na veke vekov« (Raz 22,3-5).

Razlaga

Izaijev opis Iz 65,17-25

Prerok Izaija je prerok upanja. Izaija bolj kot katerikoli drugi prerok kaže na prihod Mesija in vzpostavitev Božjega kraljestva. Izaija se upravičeno imenuje prerok evangelist. V Iz 65,17-25 govori o novih nebesih in novi zemlji. Kako Izaija opisuje življenje na novi zemlji? Predstavi nam 12 značilnosti:

1. Nova zemlja je Božja edinstvena kreacija (Iz 65,17). Bog posreduje in jo ustvari, ker je Stvarnik.
2. Grešna preteklost ne bo več obremenjevala Božjih služabnikov (Iz 65,17).
3. Jeruzalem bo kraj radosti in sreče (Iz 65,18).
4. Ne bo več joka in vpitja v Jeruzalemu (Iz 65,19).
5. Ne bo več umiranja dojenčkov ali spontanih splavov (Iz 65,20.21).
6. Dolgoživost zvestih je zagotovljena (Iz 65,20.22), a preden se prične življenje na novi zemlji, bodo grešniki pomrli (Iz 65,20).
7. Prevladovalo bo ustvarjalno delo (Iz 65,21-23): gradili bodo hiše in sadili vinograde.
8. Mir in blaginja bosta zagotovljena (Iz 65,22). Ne bo groženj z vojno ali uničenjem.
9. Ljudje bodo uživali življenje v Božji navzočnosti in pod Božjim blagoslovom (Iz 65,23).
10. Bog bo takoj odgovoril na molitve (Iz 65,24).
11. Ustvarjeni bodo novi pogoji življenja v naravi (Iz 65,25).

12. Prebivalci bodo doživeli spremembo zaveznih prekletstev v obilne blagoslove, kot nakazuje teologija tega besedila v primerjavi z blagoslovi in prekletstvi iz 5 Mojzesove knjige (5 Mz 27-28; primerjaj s 3 Mz 26).

Opozoriti velja, da Izaija večkrat izjavi, da je Bog ustvaril nebo in zemljo, in ta dva ključna izraza poveže, čeprav včasih precej ohlapno (glej Iz 1,2; Iz 13,13; Iz 24,4.18.21; Iz 37,16; Iz 40,12.22.26-28; Iz 42,5; Iz 44,23.24; Iz 45,8.12.18; Iz 48,13; Iz 49,13; Iz 51,6.13; Iz 55,9); nebo in zemlja sta pogosto omenjena v kontekstu Božje moči, da reši svoje ljudstvo. Iz teh pojavov je razvidno, da Izaija uporablja figurativni jezik, ko govori o Božjem ustvarjanju novih nebes in nove zemlje; figurativni jezik kaže na obnovo. Bog je že prej v knjigi preroka Izaija izjavil, da je Stvarnik in da bo vzpostavil »nova« nebesa in novo zemljo: »Svoje besede sem položil v tvoja usta, skrnil sem te v senco svoje roke, da bi vsadil nebo in utemeljil zemljo ter rekel Sionu: 'Ti si moje ljudstvo!'« (Iz 51,16) Samo dvakrat v hebrejskem Svetem pismu je navedeno, da Gospod ustvari »novo nebo in novo zemljo«, in to samo v Izaiju (Iz 65,17 in Iz 66,22). Druga omemba je v novozavezni knjigi Razodetje (prim. Raz 21,1).

Ključno vprašanje je, ali je zgornji opis iz Iz 65,17-25 prikaz eshatoloških novih nebes in nove zemlje. Jasno postane, da Izaija 65 in 66 ne opisuje eshatološke slike, kot je opisana v Razodetju 21 in 22, saj so vanjo vključeni smrt, greh, prekletstvo, poroka in rojstvo otrok. Na katero situacijo ali dogodek se torej nanaša Izaija 65,17-25?

Izaija 65,17-25 opisuje nove razmere, ki bodo obstajale v Izraelu, če bo Božje ljudstvo živelo v skladu z Božjo besedo. V Izraelu se bo manifestiral miniaturni model Božjega kraljestva. Posledično bi se povečalo spoznanje o resničnem Bogu in razširila bi se možnost sprejemanja Mesija. Jeruzalem bi postal velemesto. Narodi bi se zgrinjali v Božji tempelj, da bi spoznali resničnega živega Gospoda, da bi mu služili in ga častili (glej npr. Iz 2,2-4; Iz 56,3-8; Mih 4,1-3). Izraz »nova nebesa in nova zemlja« je hiperbolični izraz, ki v svojem kontekstu pomeni nove pogoje življenja na zemlji in kaže na obnovo Jude po vrnitvi iz babilonskega ujetništva. Ta izraz opisuje idealne pogoje za Božje ljudstvo v njegovi takratni deželi. Izaija 65 je vsekakor predpoda, predokus ali tip antitipičnih novih nebes in nove zemlje. Toda kaj lahko iz njega uporabimo za opis eshatološke nove zemlje? Da bi odkrili pravilno uporabo, je treba uporabiti tri načela.

Tri ključna načela razlage

1. načelo: Kar ni zanikano, ostane.

Izaija 65,17-25 vsebuje opise nove zemlje, ki jih bodo kasneje navdihnjeni svetopisemski pisci (a) potrdili, podprli in ponovili ali (b) jih ne bodo zanikali kot veljavne, s čimer bo njihova veljavnost in uporaba prenesena na eshatološko novo zemljo. Preprosto povedano: Kar ni zanikano, bo na novi zemlji, ker je avtomatično preneseno, in veljavnost tega se nadaljuje. Ohranijo se naslednje dobre življenjske lastnosti: veselje, sreča, varnost, mir, blaginja in ustvarjalno delo.

V živalskem svetu se bodo pojavili novi odnosi. Poleg tega ne bo več joka, bolečine, žalosti in trpljenja. Preteklost ne bo več breme. Nova zemlja bo polna bogatih Božjih blagoslovov. Noben kasneje navdihnjeni avtor ne nasprotuje tem ključnim značilnostim življenja ali jih zanika. Nasprotno, te vrednote so potrjene.

2. načelo: Kar se zanika, se ne prenaša.

Čemur poznejši svetopisemski avtorji nasprotujejo ali izrecno zanikajo iz opisa v Iz 65,17-25, ne velja za eshatološko novo zemljo. Z drugimi besedami, vidiki življenja, ki so v nasprotju z drugimi mesti v Svetem pismu, ne bodo vključeni. Česa torej ne bo?

1. Smrt

Izaija ima v mislih smrt (po produktivnem, blagoslovljenem in uspešnem življenju), Janez pa jo izrecno zanika: »In obrisal bo vse solze z njihovih oči in smrti ne bo več, pa tudi žalovanja, vpitja in bolečine ne bo več. Kajti prejšnje je minilo.« (Raz 21,4)

2. Greh, grešniki in prekletstvo

Izaija omenja »prekletstvo« in »grešnike«, toda Janez jasno pove, da na novo zemljo ne bo stopilo nič grešnega (Raz 21,8.27; Raz 22,3).

3. Poroka in rojstvo otrok

Izaija poudarja, da na »novi zemlji« ne bo splavov ali smrti dojenčkov, kar pomeni, da bodo tam pomenljivi zakoni z obiljem otrok kot odraz Božjega blagoslova. Ko pa so Jezusa vprašali o vstajenju in življenju po njem, je odgovoril, da zakon in rojevanje otrok ne bosta del večnega življenja (Mt 22,29-32; glej tudi Ellen G. White, Manuscript 28, 1904; in Ellen G. White, Selected Messages, book 1, str. 172, 173). To, kar Bog pripravlja za svoje otroke, bo veliko boljše in bolj izpolnjujoče od tega, kar lahko danes doživimo v najboljšem, najsrečnejšem, najbolj harmoničnem in smiselnem zakonu. Bog bo dal odrešenim nekaj boljšega in še bolj zadovoljujočega.

3. načelo: zajete bodo nove stvari

Na eshatološko novi zemlji bodo nove, presenetljive stvari, ki niso bile omenjene v Iz 65,17-25 ali v 1 Mz 2. Vsaj tri veličastne resničnosti bodo popolnoma nove:

1. Novi Jeruzalem se bo spustil z neba (Raz 21,2.3).

2. Božji prestol z živo vodo bo v mestu (Raz 22,1.3).

3. Bog sam, njegova fizična, vidna in stalna navzočnost, bo prebival s svojim ljudstvom (Raz 22,4.5).

Sklepne opombe iz Iz 66,22-24 zajemajo eshatološki čas, ko bodo vsi Gospodovi služabniki v Novem Jeruzalemu živeli v novih pogojih, opisanih kot nova nebesa in nova zemlja (Iz 66,23). Končni rezultat je, da so zvesti Gospodovi služabniki v Novem Jeruzalemu, tisti zunaj njega pa so pod božansko sodbo obsodbe in popolnega uničenja (Iz 66,24). Ta kozmična podoba je zadnja Izaijeva podoba, v kateri novega življenja ne motijo vplivi nepravičnih, tako da miru in harmonije nikoli več ne bo motil greh. Ta rezultat pride po intenzivnih evangelizacijskih dejavnostih med narodi (Iz 66,19-21).

Pričakovanje starozavezne cerkve je bilo veličastno. To je bilo pričakovanje ustanovitve večnega Božjega kraljestva, novih nebes in nove zemlje. Besedila, kot so Iz 65,17-25 ter Dan 2, Dan 7-9, Iz 24-27, Ezk 38-39, Ezk 40-48, Jl 3, Mih 4 in Zah 14, zagotavljajo pomemben vpogled v to starozavezno upanje. Ta cerkev je pričakovala, čakala in se veselila izjemnih stvari, ki naj bi nastopile: Mesija in vzpostavitev Božjega kraljestva.

Priljubljen avtor in pridigar Dean Frederic Farrar je bil v sedemdesetih letih 19. stoletja osebni prijatelj in častni kaplan kraljice Viktorije.

»Nekega dne je kaplan ... imel pridigo o drugem Kristusovem prihodu. Ko je govoril o tem veličastnem dogodku, je opazil solze v kraljičinih očeh. Po bogoslužju je pristopil k njej in jo vprašal: 'Zakaj je vaše veličanstvo danes jokalo, ko sem govoril?'

'Oh,' je rekla, 'ker upam, da bo prišel v mojem času!' 'Zakaj si vaše veličanstvo želi, da bi prišel v vašem času?' je vprašal kaplan. 'Oh, gospod, da bom lahko položila svojo krono pred njegove noge.'« (H. M. S. Richards, *The Signs of Times*, 1. december 1931, str. 10.)

Uporaba

1. Kako je upanje na novo zemljo spremenilo naše sedanje vrednote in cilje?
2. Kako Janez v knjigi Razodetje nadgrajuje Izaijev pogled na novo zemljo iz Iz 65? Kako ga Janez preoblikuje?
3. Ali je to eshatološko upanje dobro le za obupane ljudi in umirajoče? Razpravljajte o tem in navedite razloge za svoj odgovor.